د اسلام دریم خلیفه،

جلیل القدر صحابي،

عثمان ابن عفان رضي الله عنه

مبارک سیرت

د خپرولو شمیره: .... (۳)

Ketabton.com

لیکوال: حبل الله (المتین)

کال: ۱۳۹۸ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه:

نوم : ------------- د عثمان ابن عفان (رضي الله عنه) سیرت.

لیکوال او راټولوونکی: ----- حبل الله (المتین).

ژباړن : ------------- خپله لیکوال.

ټایپ : ------------- حبل الله (المتین)

ډیزاین او PDF : --------- N. RASOOLI

کال: -------------- ۱۳۹۸ هجري لمریز

د خپرولو شمیره: --------- (۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان: .... **صفحه**
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اوله برخه: .... (۱)
د نسب شجره يې: .... (۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دويمه برخه: .... (۲)
عثمان (رضي الله عنه) ته ذين النورين ولې وايي: .... (۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دريمه برخه: .... (۴)
د عثمان (رضي الله عنه) حبشې ته دويم ځل هجرت: .... (۴)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت څلورمه برخه: .... (۷)
د رقيه (رضي الله عنها سره نکاح: .... (۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت پنځمه برخه: .... (۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت شپږمه برخه: .... (۱۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د ميرمنې رقيه بي بي وفات: .... (۱۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اوومه برخه: .... (۱۲)
د تبوک غزا ته د مجاهدينو تيارول: .... (۱۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اتمه برخه: .... (۱۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت نهمه برخه: .... (۱۹)
د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) خلافت، باران نه کيدل او د عثمان (رض) صدقات........ (۱۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت لسمه برخه: .... (۲۱)
د عثمان (رضي الله عنه) کوهی: .... (۲۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت يولسمه برخه: .... (۲۳)
د عثمان (رضي الله عنه) فضايل: .... (۲۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دولسمه برخه: .... (۲۵)
د حديبې صلحه: .... (۲۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت ديارلسمه برخه: .... (۲۷)
د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) خوب ليدل: .... (۲۷)
د صلحې د شرايطو متن ليک: .... (۲۸)
معاهدې شرطونه: .... (۲۸)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت څوارلسمه برخه: .... (۲۹)
مکه مکرمه کې د عثمان (رضي الله عنه) ملاقاتونه: .... (۲۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت پنځلسمه برخه: .... (۳۲)
د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت: .... (۳۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت شپاړسمه برخه: .... (۳۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په عثمان (رضي الله عنه) باندې د جنت زيرى: .... (۳۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اوولسمه برخه: .... (۳۴)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اتلسمه برخه: .... (۳۶)
په اخيستو او خرڅولو کې اسانتياوې: .... (۳۶)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت نورلسمه برخه: .... (۳۷)
د دين فکر او کرامات: .... (۳۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت شلمه برخه: .... (۳۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت اسباب او د جنت زيرى .... (۳۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت يوويشتمه برخه: .... (۴۱)
عبد الله ابن سبا څوک وو؟ .... (۴۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دوويشتمه برخه: .... (۴۳)
د عثمان (رضي الله عنه) خوارجو باغيانو او دوکه شويو مسلمانانو ته خبرداری .... (۴۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت درويشتمه برخه: .... (۴۵)
د محاصرې جاري والی او د صحابه کرامو رضي الله عنهم رايې .... (۴۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت څلورويشتمه برخه: .... (۴۶)
عثمان (رضي الله عنه) ولې له خلافته استعفا نه ورکوله؟ .... (۴۶)
د عثمان (رضي الله عنه) شهادت: .... (۴۶)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت پنځويشتمه برخه: .... (۴۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت دوران کې د مختلفو ملکونو فتحه کيدل: .... (۴۷)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه[1] د سيرت (۱) برخه

نوم: عثمان.

القاب: ابو عبدالله، ذالنورين او کثير الحيا.

عثمان غني رضي الله عنه د پلار نوم عفان ابي القاص الاموي القريشي.

د مور نوم يې: اروي بنت کريز.

د زيږيدلو ځای مختلف ښودل شوي، مکه يا طايف.

د زيږيدلو نيټه يې **۵۷۲** ميلادي د عام الفيل نه شپږ کاله وروسته يعنې چې ابرهه په مکه مکرمه د حملې اراده کړې وه شپږ کاله وروسته.

ورونه يې له مور لخوا:

وليد بن عقبه، خالد بن عقبه، عمر بن عقبه، يوازې د مور نه خور آم کلثوم بنت عقبه، خپله خور آمنه بنت عفان.

د عثمان رضي الله عنه بيبیانې:

آم عمر بنت جندب، فاطمه بنت الوليد، رقيه بنت النبي صلى الله عليه وسلم آم، کلثوم بنت النبي صلى الله عليه وسلم، فاخته بنت غزوان، آم بنين بنت عيينه، رمله بنت شيبه او نائله بنت الراشه.

د عثمان رضي الله عنه اولادونه:

عمرو (رضي الله عنه)، خالد (رضي الله عنه)، ابان (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه)، مريم، وليد (رضي الله عنه)، سعيد (رضي الله عنه)، آم سعيد (رضی الله عنها) عبد الله (رضي الله عنه)، عبد الله الصغير (رضي الله عنه)، عبد المالک (رضي الله عنه)، عائشه (رضی الله عنها)، آم ابان (رضی الله عنها)، آم عمر (رضی الله عنها)، آم خالد (رضی الله عنها) ام ريان، آم ابان الصغری (رضی الله عنها) او اروي (رضي الله عنه).

- عثمان رضي الله عنه له ماشوموالي ډير مهربانه او سخي انسان وو، تجارت سره يې ډيره مينه وه، همېشه به مختلفو ملکونو ته د تجارت لپاره تللو، دومره حياناک وو، چې کافرانو به د بيت الله شريف طواف په لغړه کولو، خو عثمان رضي الله عنه به سترګې ښکته نيولې وې چاته به يې نه کتل او نه به يې خپل عورت ښکاره کولو تر دې چې خپل لباس به يې هم د چا په وړاندې نه بدلولو.
- شرابو نه يې کرکه کوله، د خپل عقل په برکت يې خپل قوم کې اوچت مقام حاصل کړی وو، سخاوت يې د جهالت دور کې هم مشهور وو، هر مسکين، فقير، يتيم او کونډې سره به يې ممکن کومک کولو.
- د عمر (۳۴) کال يې وو چې د شام سفر باندې لاړو، عثمان رضي الله عنه خپله فرمايي، چې موږ د شام نه بيرته راروان شو، چې د آلزرقا مقام ته راورسيدو نو قافله مو واړوله چې ارام وکړو، موږ لا اوده شوي نه وو، خو نيم خوبه حالت کې وو چې غيبي اواز مو واوريدو، چې پورته شئ تاسې لا تر

[1] - رواه مسلم شريف، والترمزي و ابن ماجه فی باب حکاية الصحابه (رض)

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسه غفلت کې يې او مکه کې نبي عليه سلام مبعوث شوی، عثمان رضي الله عنه، فرمايي ټولو اواز واوريدو خو اواز کوونکی معلوم نه شو.

☚ نو موږ بيرته قافله بار کړه او راروان شو، چې کله مکې ته داخل شو نو تر ټولو اول ابوبکر صديق (رضي الله عنه) مخې ته راغي، ابوبکر صديق (رضي الله عنه) راته وويل چې عثمانه زه تاسې پسې ګرځېدم چېرته ورک وې؟

نو ما ورته وويل: زه خو د شام په سفر تللی وم، تجارتي قافله مې اوس راورسيده، ولې خير شه؟ زما سره دې کوم کار وو؟ نو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) راته وويل ولې ته نه يې خبر چې څه پېښ شوي؟ عثمان رضي الله عنه فرمايي ما ورته وويل خلکو لاره کې خبر کړم، نو ابوبکر صديق رض رضي الله عنه الله عنه راته وويل نو بيا ستا څه رايه ده ته خو عقلمند انسان يې تا ته دې کار کې سستي نده پکار.

که ستا د محمد (صلی الله عليه وسلم) په باره کې کوم بل نظر وي ما خبر کړه، عثمان (رضي الله عنه) وايي ما ورته وويل: زه نه پوهېږم خو تر محمد (صلی الله عليه وسلم) غوره او صادق انسان خو موږ کې بل نشته.

نو دې وخت کې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) په همدې لاره تيرېدلو، چې موږ يې وليدلو تشريف يې راوړو او ويې ويل: عثمانه د خير په کار کې سستي مه کوه او زه يوازې عربو ته نه بلکې ټولې نړۍ ته پيغمبر راستول شوی يم.

☚ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي: نور صبر را څخه و نه شو او (لا اله الاالله محمد رسول الله) کلمه مې وويله.

عثمان (رضي الله عنه) وايي: بيا مې دواړو ته د شام د الزرقا مقام اواز په باره کې وويل، چې موږ داسې لوړ اواز واوريدو، چې ټول يې رابيدار کړو خو اواز کوونکی مو و نه ليدو، چې په دې خبره باندې رسول الله صلی الله عليه وسلم او ابوبکر صديق (رضي الله عنه) دواړه بيخي زيات خوشحاله شول.

☚ عثمان رضی الله عنه فرمايي، چې کله زه کور ته لاړم، نو تره يا کاکا مې ابي الحکم خبر شو، چې تا اسلام قبول کړی؛ هغه غاړه کې رسۍ يا پړی راته واچولو او ټول بدن يې راته کلک وتړلو، بيا يې راته وويل: تر څو چې دې دغه د يتيم دين نوي پرېنخودې نه دې پرېږدم، عثمان (رضي الله عنه) فرمايي: چې ما ورته وويل: قسم په هغه ذات چې ماته يې هدايت نصيب کړی، چې غوښې مې ټوټه، ټوټه پرې کړې که مې د دې دين نه راوګرزوې.

☚ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايي: چې کله مې تره ابو الحکم پوی شو چې اراده مې کلکه ده نو بيرته يې خوشې کړم، نو سمدستي دار ارقم ته راغلم چې دې وخت کې فقط ابوبکر صديق (رضي الله عنه)، علي (رضي الله عنه)، زيد بن حارث (رضي الله عنه) او خديجه رضی الله عنها مسلمانان شوي وو، چې نارينه وو کې څلورم زه وم.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان ذین النورین (رضي الله عنه) د سیرت (۲) برخه:

➤ د انس ابن مالک (رضي الله عنه) څخه روایت دی، چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي، چې زه به د هغه چا نه څنګه حیا نه کوم چې ملایکې ترینه حیا کوي؟

عثمان رضی الله ته ذی النورین ولې وایې؟

دا ځکه، عثمان رضی الله عنه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دوه لورګانې په نکاح کې اخیستې وې، اول یې رقیه (رضي الله عنه) بیا چې کله هغه وفات شوه نو ام کلثوم (رضي الله عنه) یې ورته په نکاح کړه، تفصیل به یې په خپل وخت ذکر شي.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته معلومه شوه، چې د عثمان (رضي الله عنه) تره ابو الحکم هغه تړلی وه او همدغه وخت نه بعد کافرانو یاسر (رضي الله عنه) او آم یاسر (رضي الله عنه) مور او زوی شهیدان کړل نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپل صحابه راغونډ کړل او ورته یې وفرمایل که تاسو هجرت کولای شئ؟ نو تاسې حبشې ته هجرت وکړئ زما خو تره ابوطالب شته هغه زما دفاع کوي خو تاسو ته خطر دی.

تاسو خو یاسر (رضي الله عنه) او دهغه مور ولیدل، چې کافرانو شهیدان کړل، نو تاسې حبشې ته لاړ شئ هلته یو عادل بادشاه دی، چې اصمحه نومیږي هلته څوک په چا ظلم نه شي کولای، تاسو هلته اوسئ ترڅو چې دغه دین مظبوط شي او ملګري موزیات شي بیا به راشئ، نو (۱۵) یا (۱۶) تنان هجرت کولو ته تیار شول، چې د دوی په سر کې عثمان (رضي الله عنه) وو، او دغه په اسلام کې اولنی هجرت وو چې دغه کسانو ته په برخه شو.

(۱) عثمان ابن عفان (رضي الله عنه

(۲) رقیه (رضی الله عنها) بنت محمد (صلی الله علیه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) بي بي.

(۳) ابو حذیفه ابن عقبه (رضي الله عنه).

(۴) سهلة بنت سهل (رضی الله عنها) د ابو حذیفه بي بي.

(۵) بیر ابن عوام (رضي الله عنه).

(۶) مصعب ابن عمیر (رضي الله عنه).

(۷) عبدالرحمن ابن عوف (رضي الله عنه).

(۸) ابو سلمه بن عبدالاسد (رضي الله عنه).

(۹) ام سلمه (رضی الله عنها) بنت ابی امیة د ابي سلمه بي بي.

(۱۰) عثمان ابن مظعون (رضي الله عنه).

(۱۱) عامر ابن ربیعة (رضي الله عنه).

(۱۲) لیلا بنت ابي خصمة (رضی الله عنها) د عامر ابن ربیعة بي بي.

(۱۳) ابو سبره بن ادهم (رضي الله عنه).

(۱۴) حاطب بن عمرو (رضي الله عنه).

(۱۵) سهیل (رضي الله عنه).

(۱۶) عبدالله ابن مسعود (رضي الله عنه).

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د دغې مهاجرینو مشر عثمان ابن مظعون رضي الله عنه وټاکلو، دوی چې کله له کورنو څخه ووتل او نیل دریاب ته ورسیدل د مکې مشرکین خبر شول نو سمدستي یې تکړه په آسونو سواره کسان ورپسې واستول؛ خو هغوی چې څنګه هلته رسیدلي وو دوه کشتۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته موجود وې هغه کشتۍ عثمان (رضي الله عنه) په کرايه واخيستې هره يوه يې په يو دينار او دغه (۱۵) تنان مهاجرين پکې سپاره شول، کله چې کشتۍ د نيل درياب منځ ته ورسيده د مشرکينو کسان د نيل درياب غاړې ته ورسيدل؛ خو هغوی ته نورې کشتۍ په لاس ورنغلې چې په کې سواره شي نو بيرته ستانه شول.

او دغه مهاجرين الله (ج) سلامت حبشې ته ورسول، هلته يې د اصمحة بادشاه سره ارام او سيدل پيل کړل؛ خو په همدې وخت کې يو بل ظالم بادشاه په حبشه حمله وکړه غوښتل يې دغه بادشاه مړ کړي، نو دوی د درياب پورې غاړه د حبشې د بادشاه د فوځ سره سخت مقاومت وکړ.

ام سلمه (رضی الله عنها) فرمايي: په دې وخت کې په موږ سخته پريشاني راغله چې الله ج دې نکړي که دغه عادل بادشاه مړ شي نو زموږ به څه حال کيږي او په بې صبرئ سره مو انتظار کولو اخر کې مو فيصله وکړه، چې زموږ يو تن بايد هلته ورشي که جنګ دوامداره شو کومک به ورسره وکړي او که د حبشې بادشاه کامياب شو نو موږ ته به زر خبر راورسوئ، نو؛ موږ ټولو به دعاګانې کولې چې الله ج دغه عادل بادشاه کامياب کړي نو زبير ابن عوام (رضی الله عنه) لامبو ياده وه او تکړه هم وو، هغه ته مو ژی يا د پسه پوستکی ډک کړ او له سينده پرې پورې وتلو، دې وخت کې د اصمحه بادشاه لښکر کامياب شو او هغه بل ظالم يې ووژلو او فوځ يې وتښتېدو، نو زبير ابن عوام (رضي الله عنه) بيرته په بيړه دې خوا ته راپورې وتلو او موږ ته يې خپل څادر باندې اشارې شروع کړې چې موږ پوی شو چې بادشاه اصمحه کامياب شوی نو دومره خوشحاله شو چې حد يې نشته، د همدې کال شوال مياشت کې اوازه خپره شوه چې د مکې مشرکينو اسلام قبول کړی، ام سلمه (رضي الله عنه) فرمايي موږ بيرته راستانه شوو، چې خپلو خلکو پسې ډير خپه وو خو کله چې مکې مکرمې ته رانژدې شو نو معلومه شوه چې هغه اوازه دروغ وه، بعضې مهاجر بيرته حبشې ته لاړل او بعظې مکې مکرمې ته داخل شول.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت (۳) برخه:

دوهم وار د حبشې هجرت[2]

- په روايتونو کې ذکر شوي کله چې د حبشې نه اولنی مهاجرين بيرته راوګرزېدل او مکې مکرمې ته نژدې شول نو معلومه شوه چې د مکې د مشرکينو د اسلام راوړلو خبره دروغ وه بعضې بيرته لاړل او بعضې پټ د چا خوا ته لاړل او امن يې وغوښتو؛ خو د مشرکينو ظلمونه هماغسې جاري وو.
- ام سلمه (رضی الله عنها) فرمايي، چې ما رسول الله صلی الله عليه وسلم ته د حبشې د امن او عدل ذکر وکړو او ورته ومې ويل چې هلته موږ ته د خپل عبادت مکمله ازادي وه، هغوی په موږ هيڅ پابندي نه وه لګولې، نو رسول الله صلی الله عليه وسلم بيا صحابه کرامو ته د هجرت امر وکړ، نو دا ځل (۸۳) نارينه او (۱۸ يا ۱۹) ښځې هجرت ته تيار شول؛ خو دومره لوی تعداد مهاجرينو پټ تلل هم له ستونزو خالي نه وو ځکه اول ځل هجرت باندې مشرکين راببيدار شوي وو، بله دا چې په دې دويم

---

[2] - البدايه والنهايه او مسلم شريف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځل هجرت کې هم عثمان (رضي الله عنه) او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لور او د عثمان (رضي الله عنه) بي بي هم وه او رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ډېر زيات فکر وو، چې دوی څنګه هلته پخير سره سلامت ورسيږي نو د تير هجرت پشان يې ورته د شپې پروګرام برابر کړو او دغه مهاجرين وو تل کله چې سحر شو مکه مکرمه کې اوازه شوه، چې زيات تعداد مسلمانانو بيا هجرت کړی نو ټول مشرکين سره راټول شول چې څنګه چل وکړي څکه اولني ځل باندې چې يې ځوانان ورپسې ليږل وو هغوی تري له دريابه پوريوتي وو نو دا ځل به هم دا کار ناکام وي اخر يې فيصله وکړه چې موږ بايد نجاشي ته تحفې ورولېږو او د هغوی شيطاني ورته وکړو او عيبونه يې ورته بيان کړو، چې موږ ته يې په لاس راکړي او بيا موږ ورسره هغه څه وکړو چې زموږ زړه يې غواړي، نو؛ تحفې يې راغونډې کړې او عمرو ابن العاص (رضي الله عنه) چې لا تر اوسه مسلمان شوی نه وه، او عبد الله بن ربيعه ته يې ورکړې او حبشې ته يې ولېږل، مهاجرين هم په خيريت هلته رسيدلي وو.

عمرو ابن العاص چې هوښيار او زيرک وه د شپې يې د نجاشي درباريانو سره ملاقاتونه وکړل تحفې يې ورکړې او هغوی يې راضي کړل چې تاسو به صبا ته زموږ د خبرو تصديق کوئ او نجاشي بادشاه به دې ته راضي کوئ، چې دغه مهاجر موږ ته واپس راکړي، صبا ته چې کله عمرو ابن العاص او عبد الله ابن ربيعة دربار ته د تللو اجازت واخيستو نو اول يې سجدې ولږولې بيا نجاشي بادشاه ته مخامخ ودريدل او خپلې د مکر او فريب نه ډکې خبرې يې پيل کړې او ويې ويل:

☜ بادشاه عالي جناب دغه تاته راغلي خلک ټول بدکاره، بد اخلاقه، کم عقله او د خپلو مشرانو نافرمانه خلک دي دوی به دلته هم فساد خپور کړي.

☜ زياته يې کړه دغه خلکو خپل د پلار نيکه دين پريښې نوی دين يې پيدا کړی، دوی نه ستا په دين دي او نه زموږ په دين نو ځکه ته د دوی له شره ځان خلاص کړه او موږ ته يې وسپاره.

او د دوی دغه خبرې درباريانو هم په مد وشد ورسره تکرار ولی، چې هو بادشاه صاحب د دوی نه موږ ته خطره ده او درباريانو هغه تحفې چې د بادشاه لپاره وې هم پيش کړې، خو نجاشي بادشاه يو عادل انسان وو امر يې وکړو چې د دې مهاجرو له ډلې يو مشر يې راولئ چې د هغوی خبرې هم واورم؛ نو کله چې مهاجرو ته خبر ورسيد، چې د مکې مشرکينو ورپسې خلک رالېږلي او بادشاه ته يې شکايت کړی نو په خپلو کې يې مشوره وکړه چې بايد جعفر ابن ابي طالب (رضي الله عنه) چې د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د تره زوی دی او ښه فصيحه ژبه لري ورولیږي تر څو د مهاجرينو نه دفاع وکړي.

نو کله چې جعفر (رضي الله عنه) د نجاشي دربار ته داخل شو نو،

➔ د اسلام تحفه يعنې سلام علی عبد الله الصالح يې وويل او بادشاه ته مخامخ شو، نو دغه اول فرصت وو چې عمرو ابن العاص ته په لاس ورغې بادشاه ته يې وويل ګوره ما درته نه وو ويلي، چې بې ادبه دي؟

➔ ده تا ته سجده ونکړه چې دا ستا لپاره بې عزتي ده.

➔ بادشاه له جعفر (رضي الله عنه) پوښتنه وکړه سجده دې ولې و نه لګوله؟

➔ جعفر (رضي الله عنه) ورته وويل موږ ته اسلام غير د الله جل جلاله نه د سجدې اجازت نه راکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

➔ بیا نجاشي ورته وویل، چې تاسې ولې د پلار نیکه دین پرېښود ؟

➔ جعفر (رضي الله عنه) ورته وویل، موږ به خپلې لورګانې ژوندۍ ښخولې، یو بل به مو په ناحقه وژل، زنا به مو کوله، دشمنیانې به سلګونه کلونه روانې وې، مالدار به غریب وژل، خو چا به ترینه پوښتنه نه کوله موږ به په خپل لاس بتان جوړ کړل بیا به مو ورته سجدې کولې، دبیت الله نه به مو په لغړه طوافونه کول، د حیا په نوم موږ هیڅ نه پیژندل، رشوت، سود ، جواري زموږ عادت وو.

بیا الله(ج) موږ ته نبي صلی الله علیه وسلم راولیږلو ، چې د بهترین خاندان نه دی، موږ یې د پورته ذکر شوو بدو عملونو راوګرزولو ، د یو الله(ج) عبادت مو شروع کړو هغه موږ ته د صله رحمۍ، نیکو اخلاقو ، ظلم نه کولو ، سود ، رشوت او جواري نکولو امر کوي، دښمني نه کولو ترغیب راکوي نو نجاشي ورته وویل:

➔ ایا تاسو سره د هغه کتاب نه څه شته چې ماته یې واوروئ؟

➔ جعفر (رضي الله عنه) ورته وویل هو دادی.

➔ نو بیا جعفر (رضي الله عنه) د سورت مریم اولنې مبارک ایاتونه په اطمنان او ښکلي اواز تلاوت کړل، چې د نجاشي زړه ورته نرم شو ، تاثیر یې وربانديې وکړ او په ژړا شو تر دې چې ږیره یې لمده شوه کله چې درباریانو د نجاشي بادشاه ژړا ولیده هغوی هم د مکر ژړاګانې شروع کړې تر هغې چې مخې ته یې کوم شیان ایښي وه هغه لامده شول.

➔ بیا نجاشي عمرو ابن العاص (رضي الله عنه) او عبد الله بن ربیعه ته وویل تاسو تلای شئ، قسم دی چې هیڅ کله به هم درته دغه خلک تسلیم نکړم او د هغوی هغه تحفې یې بیرته واپس کړې.

عمرو ابن العاص او عبد الله بن ربیعه بیرته راروان شول، چې لږ مزل یې وکړو عمرو ابن العاص وویل قسم دی زه یو ځل بیا صبا ورځم او دا وار د چل فریب او دروغو کار اخلم.

عبد الله ابن ربیعه ورته وویل: ظالمه موږ خپل کوښښ وکړ او ته خو پوهیږې چې دغه مهاجرو کې زما او ستا دواړو خپلوان شته نور ترې تیر شه رازه چې لاړ شو خو عمرو ابن العاص و نه منله بیرته راستانه شول.

صبا ته بیا دربار ته حاضر شول او ویې ویل: بادشاه صاحب دا خلک ستاسو دین پسې هم بد وایې ته ترې پوښتنه وکړه بادشاه بیا جواب وروليګلو چې یو تن راشي او خپله صفایي وړاندې کړي.

دغه خبر مسلمانان زیات تشویش کې کړل کله چې دغه بادشاه او رعیت یې عیسایان وه نو بیا یې جعفر (رضي الله عنه) ورولیګلو:

جعفر (رضي الله عنه) ته ټولو وویل: دروغ ویل فایده نلري رښتیا خبره ورته کوه چې هر څه کیږي نصیب به مو وي، جعفر (رضي الله عنه) بادشاه ته حاضر شو بادشاه ترې پوښتنه وکړه، چې تاسو د عیسی علیه السلام په باره کې څه عقیده لرئ؟

➔ جعفر (رضي الله عنه) ورته وویل، چې عیسی (ع) د الله(ج) بنده او رسول دی، د مریم بي بي زوی او پوکی نه پیدا شوی دی، د الله(ج) په حکم یې مړي ژوندي کول او د الله(ج) په حکم یې مریضان روغول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

➜ نجاشي چې کلکه دا خبرې واورېدلې يو ډکې يې راوچت کړ او ويې ويل قسم په الله (ج) عيسى (ع) د دې ډکي په اندازه نه زيات او نه کم دى همدغه خبره بيخي صحيح ده.

➜ بيا نجاشي عمرو ابن العاص ته وويل که تاسو سفيران نه واى ما به تاسو قتل کړي واى، خو ځان وباسئ او بيا دلته رانشئ، دوى دواړه بيرته نا اميده راستانه شول، او مسلمانانو حبشه کې ارام ژوند پيل کړو.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت مبارک (۴) برخه [3]

د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) لور رقيه (رضي الله عنها) سره نکاح:

د رسول (صلى الله عليه وسلم) د بعثت نه مخکې د رسول صلى الله عليه وسلم دوه ترونه ابولهب او ابوطالب رسول (صلى الله عليه وسلم) او بي بي خديجې (رضى الله عنها) ته راغلل، چې دواړه لورګاني رقيه او ام کلثوم د ابولهب ځامنو ته ورکړي، چې دې کار رسول الله صلى الله عليه وسلم او بي بي خديجه (رضى الله عنها) زيات خفه کړل، ځکه چې ابولهب يو بد اخلاقه، بد کرداره او ظالم انسان وو، او ښځه يې ام جميل هم له ده بدتره، بد زبانه، بد کرداره او بد اخلاقه وه،

خو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) او بي بي خديجې (رضى الله عنها) ځکه انکار نشو کولاى، چې ابو طالب ورسره وه او ابو طالب په رسول الله (صلى الله عليه وسلم) زيات مهربانه وو، همده يې پالنه کړې وه.

نو ځکه يې دواړه لورګاني د ابولهب زامنو ته ورکړې، خو بي بي خديجې (رضى الله عنها) به همېشه سوالونه کول چې الله (ج) دې دا ودونه ونکړي او کوم مشکل پکې جوړ شي، کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) مبعوث شو نو تر ټولو زيات مخالفت يې همدې ملعون تره او ښځې ام جميل کولو چې د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) او بي بي خديجې (رضى الله عنها) کرکه نوره هم زياته شوه.

يوه ورځ رسول صلى الله عليه وسلم بيت الله شريف کې ناست وو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) هم ورسره وو، چې لعنتي ام جميل راغله او لاسونه يې د شګو ډک کړي وه چې راورسيده له خولې يې زګونه روان وو او ابو بکر صديق (رضي الله عنه) ته يې وويل، چېرته دى هغه د نبوت دعويدار چې خوله يې له شګو ډکه کړم او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته يې ړد ړد کتل او ليدلو يې نه، بيا بيرته له بيت الله شريف ووتله نو ابو بکر صديق (رضي الله عنه) له رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه پوښتنه وکړه، چې يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ام جميل خو تا ته کتل ايا ته يې نه ليدلې؟ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل چې الله (ج) ورته په سترګو پردې واچولې دغه واقعه د صفا د غونډۍ نه وروسته وه.

او د صفا واقعه داسې وه، کله چې دغه آيات مبارک نازل شو،

---

[3] - ماخوذ من کتاب الاستعاب باب حکاية الصحابه، البدايه والنهايه، وصحيح مسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم، وَأَنْذِرْ عَشِيْرَتَکَ الْأَقْرَبِيْنَ،

ژباړه: تر ټولو لومړی خپل خپلوان وویروه او دعوت ورکړه.

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپل ټول خپلوان راټول کړل د صفا غونډۍ سره، بیا یې ورته وویل، چې که زه تاسو ته ووایم چې یو خطرناک دښمن تاسو باندې حمله کوونکی دی تاسو به یې ومنئ چې زه ربښتیا وایم؟

ټولو په یو اواز ورته وویل هو ته همېشه ربښتینی یې تا کله هم دروا غ ندي ویلي، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل نو زه تاسو د الله (ج) د عذاب نه ویروم تاسو زما نبوت ومنئ او مسلمانان شئ، دې وخت کې ابولهب لعین او چت شو ویې ویل هلاک شې، نعوذ بالله تا موږ د دې لپاره راغوښتي یو، نو الله (ج) د تَبَّتْ يَدَا أَبِيْ لَهَبٍ وَّتَبَّ مبارک سورت نازل کړو، چې دې کې د ابولهب او د ده د ښځې بدي بیان شوې وه نو ځکه ام جمیل پورته عمل وکړو، کله چې ملعون ابولهب کور ته لاړو نو دواړو ښځې او خاوند خپلو ځامنو ته عتبه او عتیبه ته وویل، که تاسو د محمد (صلی الله علیه وسلم) لورګانو ته طلاق ورنکړ ستاسې لیدل په موږ حرام دي تاسو نه ګورئ چې محمد (صلی الله علیه وسلم) وایي چې زموږ په باره کې سورت نازل شوی.

هغوی کې عتیبه بې له کوم مشکل طلاق ورته ولېږلو خو عتبه په دې کفایت ونکړ او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور ته راغې اول یې کنځل وکړل بیا یې طلاق ورکړ، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته خیرا وکړه چې د الله (ج) د زمریانو نه دې یو زمری دربانډې مسلط شي چې همداسې وشول او زمري ټوټه ټوټه کړو چې تفصیل به یې بیا وروسته بیان کړو.

دغه زمانه کې هم طلاق یو لوی عیب او شرم ګڼل کیدو نو ځکه بي بي رقیه (رضی الله عنها) او بي بي ام کلثوم (رضی الله عنها) دواړو ځان خپلې مور بي بي خدیجې (رضی الله عنها) غېږ ته واچوو او په ژړا شوې.

بي بي خدیجې (رضی الله عنها) ورته وویل، دا خو زما ارمان وو، چې داسې وخت راشي چې تاسو دواړه د واده نه مخکې له دې لعینانو خلاصې شۍ او ما به الله (ج) ته سوالونه کول تاسو مه خپه کېږئ، الله (ج) به تاسو ته غوره خاوندان درکړي.

نو عثمان (رضي الله عنه) چې خبر شو چې عتبه بن ابي لهب او عتیبه بن ابي لهب د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لورګانو ته طلاق ورکړی، نو له فرصت نه یې استفاده وکړه او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یې د بي بي رقیه (رضی الله عنها) د واده پیغام ورولېږلو چې دې سره به یې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره رشته نوره هم مضبوطه شي او د نبي اخرزمان (صلی الله علیه وسلم) لور به یې هم په نصیب شي چې دغه پیغام باندې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او بي بي خدیجه (رضی الله عنها) زیات خوشحاله شول او دواړو بي بي رقیه (رضي الله عنها) ورته په نکاح ورکړه.

د بي بي رقیه (رضی الله عنها) یې د حبشې د هجرت په وخت یو زوی عبدالله هم پیدا شو، عثمان (رضي الله عنه) د حیا یوه نمونه وه ډېر زیات حیاناک وه، سعید ابن العاص (رضي الله عنه) د عایشې صدیقې (رضي الله عنها) نه روایت کوي چې یوه ورځ رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور کې تشریف فرما وه، او اړخ یې لړولی وه او پښې مبارکې یې تر پنډیو ښکاره وې نو ابوبکر صدیق

(c) ketabton.com: The Digital Library

(رضي الله عنه) راغی اجازت يې وغوښتو او راغې، خو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) هماغسې پروت وو بيا عمر (رضي الله عنه) اجازت وغوښتو او راغې خو رسول (صلی الله عليه وسلم) هماغسې پروت وو او پنډۍ مبارکې يې ښکاره وې بيا عثمان (رضي الله عنه) اجازت وغوښتو نو د راتلو مخکې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) پورته شو او خپلې پنډۍ مبارکې يې پټې کړې.
نو ما له رسول الله (صلی الله عليه وسلم) نه پوښتنه وکړه چې يا رسول الله زما پلار او عمر (رضي الله عنه) راغلل ستا پنډۍ مبارکې ښکاره وې او ته پروت وې، خو چې عثمان (رضي الله عنه) راغی ته پورته شوې او پنډۍ دې هم پټې کړې، نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وفرمايل زه به له هغه چا ولې حيا نه کوم چې ملايکې ترينه حيا کوي او بل دا چې عثمان (رضي الله عنه) دومره حياناک دی که زه همدا سې پروت وی او پنډۍ مې ښکاره وی نو هغه چې د کوم ضرورت او کار لپاره راغلی وه هغه به ترينه پاتې وو او بيرته به لاړ وه نو ځکه زه ورته راکيناستم.
➔ يو حديث شريف کې د عبد الله ابن قيس (رضي الله عنه) نه روايت دی چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) زما سره د قجورو باغ کې ناست وه او ابو لختي کې يې پښې اچولې وې او اوبه بهيدلې چې دروازه وټکيده نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل، ابن قيسه ورشه يو داسې کس راغې چې جنتي دی دروازه ورته خلاصه کړه، عبد الله قيس (رضي الله عنه) فرمايي چې زه ورغلم دروازه مې خلاصه کړه نو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) وو، هغه رادننه شو هغه هم پښې مبارکې اوبو کې ښکته کړې بيا چا دروازه وټکوله بيا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل ورشه دروازه خلاصه کړه يو جنتي شخص راروان دی چې ما دروازه خلاصه کړه هغه عمر (رضي الله عنه) وو، هغه هم پښې مبارکې د اوبو لښتي کې ښکته کړې، بيا دروازه وټکول شوه بيا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل ورشه يو جنتي شخص راغی دروازه ورته خلاصه کړه چې زه ورغلم نو عثمان (رضي الله عنه) وه هغه هم د اوبو لښتي کې خپلې پښې مبارکې ښکته کړې، دوی ټولو ته بار بار د جنت زيری ورکول شوی وه.(*)

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان ذی النورين رضي الله عنه د سيرت (۵) برخه.

کله چې عثمان (رضي الله عنه) دوهم ځل بيا حبشې ته هجرت وکړ؛ نو هلته مسلمان مهاجرين لړ لړ نور هم روان وه او نجاشي هم اسلام راوړی وه؛ خو د خلکو له ويرې يې فقط مسلمانانو ته اظهار کړی وه.
بل خوا مکمه معظمه کې د مکې يو د لويو سردارانو -وليد بن مغيره او احيحة هم اسلام راوړی وه نو کله چې مهاجرين خبر شول ډېرو پکې د بيرته راستنيدو تکل وکړ، ځکه ټولو ته ډير محبوب خپلوان پاتې وه، چې هغې کې عثمان (رضي الله عنه) او بي بي رقيه (رضی الله عنها) هم وه.

(*) اخرجه صحيح مسلم فی باب عثمان ابن عفان رض صفحه 6363_6362 کتاب نظرات فی تاريخ خلفاء الراشدين استاذ حلمی ناصر مصر حياة الصحابه رض باب عثمان رض.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول (33) نفرو د بیرته تللو اراده وکړه چې عثمان (رضي الله عنه) بي بي رقیه (رضی الله عنها) او ځوی یې او زبیر ابن عوام د بي بي خدیجې (رضی الله عنها) خوری او عبدالله ابن جحش د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د پلار لخوا نه د ترور زوی، والسکران بن عمرو (رضي الله عنه) او نور صحابه مهاجرین وه.

بي بي رقیه (رضی الله عنها) خپلې مور بي بي خدیجې (رضی الله عنها) پسې ډیره خپه وه ځکه چې د هغې عمر هم زیات وو بل خوا خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پسې هم خپه وه، چې چا ورته تکلیف نه وي رسولی.

خو حبشه یو افریقایي ملک وه او له مکې ډیره لرې پرته سیمه وه، ځوک د مکې د خلکو له احواله څخه نه خبریدل، دلته مکه کې ام المومنین خدیجې (رضی الله عنها) خپل روح الله (ج) ته سپارلی وه.

او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) تره ابو طالب هم وفات شوی وه، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ډیر زیات پریشانه وه ځکه تر ټولو زیات په همدې دوه تنانو ډاډه وو دواړه تړې وفات شول نو د هجرت فیصله یې وکړه او اخر یې هجرت هم وکړو؛ خو د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نورې لورګانې پاتې شوې وې او ام سلمه (رضی الله عنها) هند بنت ابي امیه چې د اول هجرت نه بعد مکه کې پاتې وه هم ورسره بي بي رقیه (رضی الله عنها) حبشه کې مهاجره وه، خو رقیه (رضی الله عنها) ته د مکې هیڅ احوال معلوم نه وو، نو رقیه (رضی الله عنها) خپل خاوند عثمان (رضي الله عنه) ته وویل مور پلار مې ډیر یادیږي او زړه مې داسې ګواهي کوي چې مکه کې کومه لویه پېښه شوې ده؛ که ستا خوښه وي بیرته به لاړ شو؟

عثمان (رضي الله عنه) هم د هجرت لمبو سوزولی وو، ورته یې د تیارۍ حکم وکړ، عثمان (رضي الله عنه) رقیه (رضی الله عنها) او خپل ماشوم عبدالله راروان کړل کله چې له ډیر مشقت او اوږد سفر نه بعد مکې ته راورسیدل نو مکه کې داسې چپه چوپتیا وه لکه چې خزان وهلې وي نو رقیه (رضی الله عنها) تر ټولو اول د خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور ته لاړه هلته یې ام کلثوم (رضي الله عنها)، فاطمه (رضي الله عنها) او ام سلمه (رضي الله عنها) وموندل مور یې تر سترګو نشوه.

بل خو هغوی هم د دې په ځای چې د رقیې (رض) راتلو ته یې باید د خوشحالۍ اظهار کړی وای نو د دې استقبال یې په اوښکو تویولو وکړ نو رقیه (رضي الله عنها) پوښتنه وکړه مور مې چیرته ده؟

هغوی ټول چوپ وه بیا یې وویل زر شئ وواییی پلار مې څه شو؟ ما ته یې زر راولئ.

نو مې زړه چوي، هلئ زر شئ وواییی کله هغوی چیرته دي، نو هغوی تړې غیږ چاپیرې کړې ورته یې وویل مور، مور خپل روح الله (ج) ته سپارلی او پلار جان مکه پریښې مدینې ته یې هجرت کړی او ابو طالب هم مړ شوی دی.

اخر کې ام سلمه (رضی الله عنها) ورته د لاسه ورکړه چې ته مه خفه کیږه موږ هم مدینې منورې ته ځو خو فقط د فرصت انتظار کوو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به موږ پسې زید بن حارثه (رضي الله عنه) رالیږي، بل خوا عثمان (رضي الله عنه) باندې هم د دې خبر په اوریدو مکه مکرمه سور تنور شوه، نو رقیه (رضی الله عنها) ته یې وویل زر شه تیاری وکړه چې مدینې منورې ته لاړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیه (رضي الله عنها) هم د خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لیدلو ته ډیره لیواله وه دوا ړو د خپل ځوی په شمول مدینې منورې ته هجرت وکړ او خپل حبیب (صلی الله علیه وسلم) سره یو ځای شول.

لاره ډیره اوږده وه او د مشرکینو لخوا نه ورته خطر وو خو دوی الله (ج) روغ جوړ ورسول او کوم مانع موجود نه شو.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د رقې (رضی الله عنها) او عثمان (رضي الله عنه) د ورتلو نه خبر شو بیخي زیات خوشحاله شو او هغه لا پخوا زید بن حارثه (رضي الله عنه) مکې ته د ام کلثوم (رضي الله عنها) او فاطمې (رضي الله عنها) راوستو لپاره استولی وه، چې فقط څو ورځې بعد یې هغوی هم راوستل.

عثمان (رضی الله عنها) مدینه منوره کې هم خپل تجارت شروع کړ او ډیر لږ وخت کې یې وده ورکړه چې د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت په برکت انصار او مهاجرین ټول تري مستفید کیدل او د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت هلته هم مشهور شو.

او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به هم ورته د تجارت کولو او د حلال تجارت کولو اجرونه بیانول.[٥]

✵ ✵ ✵ ✵ ✵

د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت مبارک (۶) برخه:

د عثمان رضي الله عنه د میرمنې بي بي رقې رضي الله عنها وفات.

کله چې عثمان (رضي الله عنه) مدینې منورې ته تشریف یوړو نو بي بي رقیه (رضی الله عنها) خپلې مور بي بي خدیجې (رضی الله عنها) پسې د زیات خفګان له امله مریضه شوه.

دې وخت کې د بدر غزوه پېښه شوه، د بدر غزوه د اسلام تر ټولو مهمه غزوه وه چې مسلمانانو په کې بری حاصل کړ او د کفارو ټول سرکښه مشران پکې مردار شول تر (۷۰) کسانو مردار او همدومره اسیران شول، خو عثمان (رضي الله عنه) چې کله دې غزوې ته تیاری ونیوه نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) چې خپله ګرانه لور او د دې خراب حالت ولیدو نو عثمان (رضي الله عنه) ته یې وفرمایل ته مورې سره مه زه ما ته د بي بي رقیه (رضی الله عنها) حالت سم نه ښکاري ته، د دې د خدمت لپاره باید پاتې شې او عثمان (رضي الله عنه) چې مکمل تیاری یې نیولی وه بیا هم د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مشوره ومنله او پاتې شو.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او نور صحابه کرام د بدر له فتحې کامیاب بیرته راستانه شول او مدینه منوره کې خلکو یو بل ته د خوشحالۍ زیري ورکول نو په همدې ورځ بي بي رقیه (رضی الله عنها) هم د ځنکدن حالت ته ورسیده، رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته راغی په تندي یې ښکل کړه او هغې خپل روح الله (ج) ته وسپارلو، چې د بي بي رقیه (رضی الله عنها) مرګ ټوله مدینه منوره بیرته د خوشحالۍ نه ژړا ته بدله کړه.

---

[٥] - حلیة الاولیاء باب عثمانؓ، کتاب الاستیعاب باب خلفاء الراشدین:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عثمان (رضي الله عنه) هم ډیر زیات خپه شو، چې هم بي بي رقیه (رضی الله عنها) وفات شوه او هم له غزوې پاتې شوی وه، د بي بي رقیه (رضی الله عنها) تر وفات لږ وخت وروسته ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) عثمان (رضي الله عنه) ولیدو چې ډیر زیات خپه دی؛ نو پوښتنه یې ترې وکړه، چې ولې خپه یې عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل دوه خبرو خپه کړی یم یو د بي بي رقې (رضی الله عنها) مرګ او بل د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره د رشتې شکیدلو، ما په دې افتخار کولو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم مې خسر دی، چې دا ماته د جنت ته د تللو یو زیری وه، خو اوس هغه رشته ختمه شوه، نو ځکه شپه او ورځ ناکراره یم؛ نو دغه خبره ابوبکر صدیق (رضی الله عنه) رسول الله صلی الله علیه وسلم ته یاده کړه ځکه چې د بي بي رقې (رضی الله عنها) غوښتنه او نکاح هم د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) په واسطه تر سره شوی وه.

نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته د بي بي ام کلثوم د نکاح وړاندیز وکړو چې په دې خبره ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) زیات خوشحاله شو.

کله چې ابوبکر (رضي الله عنه) دغه خبر عثمان (رضي الله عنه) ته ورسوو نو د ډیرې خوشحالۍ نه د عثمان (رضي الله عنه) له سترګو مبارکو اوښکې توی شوې ځکه چې د عثمان (رضي الله عنه) په خاطر کې دا خبره بیخي نه وه، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به ورته دوهمه لور هم په نکاح کړي.

په همدې طریقه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته کلثوم هم په نکاح کړه او عثمان (رضي الله عنه) ته بیا په یو وخت دوه خوشحالۍ په نصیب شوې، یو د واده بله د رسوالله صلی الله علیه وسلم د رشتې.

چې د دې بختورو ودونو تفصیل به د بیبیانو په مستقل نشراتو کې راشي، چې هغې کې به د رسول الله صلی الله علیه وسلم (۴) لورګانو او ټولو امهات المومنینو ودونو بیان راشي.•

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۷) برخه:

د تبوک یا جیش العسرۀ غزا ته مجاهدینو تیارول:

له یوې خوا دا آیات مبارکه نازل شو،

أنْفِرُوْا خِفَافًاوَّثِقَالاً وجَاهِدُوا بِاَ مْوَالَکُمْ وَاِنْفُسِکُمْ ...

ژباړه: سپک او درانه جهاد ته لاړ شئ یعنې که اسلحه درسره وي که نه، په مال او ځان جهاد وکړئ.

بل خوا د روم کافرانو چې کله د مسلمانانو فتحې ولیدې نو وار خطا شول چې یوه ورځ به مسلمانان موږ پسې دلته هم راشي نو فیصله یې وکړه چې مسلمانانو پسې راشي او خپل ځای کې یې ختم کړي او د دې کار لپاره یې بیخي زیات لښکر تیار کړ چې تعداد یې (۴۰۰۰۰) زره کسانو ته چې په هر قسم وسله سمبال وو رسیده.

• - اخرجہ الواقدی وابن عساکر عن عبداللہ ابن زبیرؓ فی الکنزجہ ص 294

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) هـم بیغمـه نـه وو، د هغـوی خبرونـه بـه ورتـه رسـیدل نـو رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) بـه چې کلـه هـم د کـومې غـزا نیت کـاوه چاتـه بـه یـې نـه ویـل؛ خـو دا ځـل چې معرکـه سـخته وه او د رجب المرجب میاشت وه زیاتـه ګرمـي وه او سـخته وچکـالي هـم وه او قجـورې بالکـل پـه پخیـدو وې، او د عربـو اکثـره خـوراک قجـورې وې چې د ټـول کـال توښـه بـه یـې پـه همـدې وخـت کـې برابرولـه؛ نـو رسـو الله صـلی الله علیـه وسـلم دا ځـل خبـره پټـه و نـه سـاتله ممبـر تـه وخـوت او پـه ښـکاره یـې صـحابه کـرام جهاد ته را وبلل.

دغـه غزنـۍ لار چـې تقریبـا (۱۰۰۰) کیلـومتره برابریـږي، اوس چـې دغـه لارې پخـې شـوي او پـوخ سـړک لـري نو هم (553) شاوخوا کیلومتره لاره جوړیږي.

عبـد الرحن بـن حبـاب سـلمي (رضـي الله عنـه) فرمـایې چـې رسـول الله صـلی الله علیـه وسـلم د خطبـې پـه محـال وو، عثمـان (رضـي الله عنـه) پورتـه شـو او ویـې ویـل زمـا لخـوا سـل اوښـان د جهـاد د سـامان سـره د الله پـه نـوم وقـف شـول، همدا سـې عبـد الرحن ابـن عـوف (رضـي الله عنـه)، عبـاس بـن عبـد المطلب (رضـي الله عنـه) او عبـادة ابـن صـامت (رضـي الله عنـه) هـم اعـلان وکـړ او پـه همـدې وخـت کـې د صـحابه کرامـو نـر او ښځو کومکونه شروع کړل.

رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) یـوه پـوړۍ د ممبـر نـه راښـکته شـو بیـا یـې خلـک جهـاد تـه ترغیـب کـړل عثمان (رضي الله عنه) بیا د سلو اوښانو سره د سامان او وسلې د وقف کولو وعده وکړه.

دې وخـت کـې عمـر (رضـي الله عنـه) کـور تـه لاړو او دا ځـل یـې لـه ځانـه سـره وویـل نـن بـه لـه ابـوبکر (رضـي الله عنـه) مخکـې کېـږم او خپلـه نیمـه شـتمني یـې حاضـره کـړه، رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) تـرې پوښـتنه وکـړه چـې کـور کـې دې څـومره مـال پرېښـود عمـر (رضـي الله عنـه) ورتـه وویـل نـیم مـال مـې پرېښـې نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دعا ورته وکړه.

دې وخـت کـې ابـوبکر صـدیق (رضـي الله عنـه) هـم راورسـیدو چـې د خپلـې شـتمنۍ ټـول هـر څـه یـې راوړل، نـو رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) تـرې پوښـتنه وکـړه کـور کـې دې څـه پرېښـودل؟ ابـوبکر صـدیق (رضـي الله عنـه) ورتـه وویـل هـیڅ مـې هـم نـه دې پرېښـې، فقـط الله او د الله (ج) رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) مـې پرېښـې دی، چـې رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) ډیـر زیـات خوشـحاله شـو او عمـر (رضـي الله عنـه) وویـل پـه الله (ج) قسـم جې زه لـه ابـوبکر صـدیق (رضـي الله عنـه) نشـم مخکـې کیـدای، ځکـه چـې ما نیمایې او ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) پوره شتمني راوړله.

او رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) هماغسـې د جهـاد او کومکونـو ترغیـب جـاري وسـاتلو او عثمـان غنـي (رضـي الله عنـه) ورتـه امـداد زیـاتولو چـې اخـر کـې (۹۵۰) اوښـان او (۵۰) اسـونه بـار وعـده یـې وکـړه او رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) پـه دا سـې حـال کـې لـه ممبـره راښـکته شـو چـې د عثمـان (رضـي الله عنـه) پـه بـاره کـې یـې د تعجب لاسـونه خوځـول بیـا یـې وفرمایـل عثمـان (رضـي الله عنـه) کـه لـه نـن نـه بعـد کومـه ګنـاه هـم وکـړي ورتـه معـاف بـه شـي عثمـان (رضـي الله عنـه) جنتـي دی، عثمـان (رضـي الله عنـه) جنتي دی همدا یې تکرارول او له ممبره راښکته شو.

بـل خـوا هغـه خلکـو چـې هـیڅ نلـرل د حسـرت اوښـکې تویـولې چـې کـاش مـوږ سـره څـه وای چـې کومـک مـو کـړی وای تـر دې چـې بعضـې زنانـه صـحابیانو (رضـی الله عـنهم) بـه لـږ څـه لاس کـې نیـولې وه هغـه بـه یـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیش کړل چا به فقط یو څو قجوري راوړي چا به د غاړي هارونه، ګوتي، پایزیبي راوړل، هېڅوک هم داسي نه وو، چي د خپل وس او توان مطابق یې کومک نه وي کړی.

منافقیو به چي د چا لاس کي لږ شی ولیدو نو یو بل سره به یې سترګه کونه وهل چي دوی ته وګوره په دي لږو شیانو کافران ماتوي، چي په همدي باره کي هم بیا مبارک ایاتونه نازل شول.

عبدالرحمن ابن سمره (رضي الله عنه) فرمایي، چي عثمان (رضي الله عنه) یو ځل (۱۰۰۰) دیناره بل روایت کي (۱۰۰۰۰) لس زره دیناره راوړل او هغه یې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په مبارکه غېږه کي وروا چول او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هغه په خپلو مبارکو لاسونو کي اړول راړول او ویل یي عثمان (رضي الله عنه) هېڅ عمل هم له جنته را و نه ګرځوي عثمان (رضي الله عنه) جنتي دی.

عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) هم د دي پشان حدیث شریف ذکر کړی، د حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) هم بخاري شریف، مسلم شریف، ترمذي شریف او ابن ماجه شریف همداسي ذکر کړی، بل خوا تر (۸۰) زیات منافقین مدینه منوره او تقریباً همدومره کلو بانډو کي وه، چي هغوی په زور او شور د خلکو په منځ کي پټه شیطاني شروع کړه چي دي ګرمۍ ته ګوره د قجورو پخېدو ته ګوره او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دومره لري ځای جهاد ته د تللو ګوره !

د تبوک غزوي ته جیش العسره ځکه وایي چي تر ټولو غزواتو دي کي د ګرمۍ موسم هم وه تکلیفونه هم ډیر وه، ځکه پوره (۱۵) ورځي له یوي خوا اوږد مزل وه، لاره کي غرونه، دښتي، وچي او صحراګاني وي مجاهدینو سره وسله لږه وه ټول (30) زره مجاهدینو سره فقط (3) زره اوښان او اسونه وو، هرو لس تنانو باندي یوه سورلي وه، چي وار په وار به پري سپریدل، خو مجاهدینو د دنیا تاوانونه او د لاري تکلیفونه هر څه ومنل او په ډیره بهادري یې ځانونه تیار کړل، مدینه منوره کي فقط زنانه، سپین ږیري او ماشومان پاتي شول، غیر له منافقینو نور ټول د جهاد مناسب کسان روان شول، سو چه مسلمانانو کي فقط دري تنه پاتي شول چي راتلونکي نشر کي به یې په تفصیل بیان کړو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مدینه منوره کي تکړه پهلوان او بهادر شخص علي (رضي الله عنه) پرېښود چي د پاتي شوو معذورانو ضرورتونه پوره کړي او که له کوم خوا دښمن راشي نو یوازي هم ورته بس دی.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سفر شروع کړ، لاره کي د ثمود قوم هغه ځای هم وه چي الله (ج) وربانديږ غذاب نارل کړی وه، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مجاهدینو ته وویل له دي ځایه په تیزئ سره تیر شئ او استغفار ووایی هسي نه چي په موږ عذاب نازل نشي صحابه کرامو استغفار شروع کړ او په تیزئ سره له هغه ځایه ووتل.

لاره ډیره اوږده وه د خوراک او څښاک لپاره مناسب توکي نه وه، تش وچ غرونه، سپیري دښتي وي مجاهدینو به له ولږي د ونو پاني خوړلي چي له همدي امله یې خولي، شونډي او ژبي وچاودیدي.

بعضي صحابه کرامو اوښان د دي لپاره ذبحه کړل، چي د اوښانو خیټه کي موجودي اوبه وڅښي او ځانونه له مرګه پري وژغوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلتــه د تبــوک مقــام کــې کــافرانو خیمــې لږولــې وې او بیشــماره آســونه، اوښــان، پســونه او زیــات خــوراکي شــیان ورســره موجــود وو، پریمانــه وســله هــم ورســره وه، هغــوی هــم انتظــار کــاوه چــې مســلمانان ور ورســیږي او دوی پــرې د تــورو بریــد وکــړي، رومیــان او د روم بادشــاه بــه شــراب وڅښــل بیــا بــه یــې ځانتــه ډمــې ګــډولې او مســت بــه وو، هغــوی چــې لــه وړانــدې هلتــه رســیدلي وو او هــر څــه ورســره موجــود وو، خــو مســلمانان اګــر چــې داخــل یــې تعــداد زیــات وو؛ خــو ســتومانه، وږي او تــږي هلتــه ورســیدل نــو رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) یــوه مشــهوه خطبــه چــې پــه خپــل وخــت بــه بیــان شــي وفرمابلــه او مجاهــدینو تــه یــې د صبر، حوصلې، استقامت او په الله (ج) د توکل کولو ترغیب ورکړو.

خــو مقابــل لــورې تــه د شــرابو او کبــابو پــه نشــه مســت دښــمن چــې مجاهــدین ولیــدل زړونــه یــې وغورځیــدل ویره وربانديې ګډه شوه او ټولې ډلې یې په تښتېدا شولې.

دلتــه رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) صــحابه کرامــو تــه د شــپې د ارام کولــو او ســبا لپــاره د جنــګ تیــاري کولــو امــر ورکــړ، خــو کــافرانو د شــپې د تیــارې نــه ګټــه واخیســته وتېتــېدل، ســامانونه او خــوراکي مــواد تــرې پــاتې شــول، کلــه چــې ســبا شــو نــو معلومــه شــوه چــې کــافرانو تشــې خیمــې پریښــې دي او تښــتیدلي نــو د دې ځــای هغــه قبــایلو چــې کــافرانو ســره یــې د ملاتــړ وعــده کــړې وه، او ورتــه معلومــه شــوه چــې هغــوې تیښــته کــړې رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) تــه راغلــل څــوک مســلمانان شــول او څــا جزیــه ومنلــه پــه دې طریقه الله (ج) دغه جهاد بې له وینې تویولو کامیاب کړ.

رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) پــوره شــل (20) ورځــې هلتــه پــاتې شــو چــې ځــایي خلکــو تــه معلومــه شــي چــې مســلمانان ویریــدونکي خلــک نــه دي او دغــه شــل ورځــو کــې ډیــرو قومونــو او قبــایلو معاهــدې وکــړې او په جزیه ورکولو راضي شول.

کلــه چــې رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) لــږ پــه ارام شــو نــو پوښــتنه یــې وکــړه، چــې کعــب ابــن مالــک نــه ښــکاري هغــه چیرتــه دی؟ یــو صــحابي ورتــه وویــل هغــه دې کــال کــې ډیــر مالــداره شــوی او د دنیامحبــت یــې زړه ته ننوتلی هغه اوس پخوانی تکړه مجاهد نه دی.

نــو معــاذ هغــه صــحابي تــه وویــل، تــا دروغ وویــل زه چــې څــومره هغــه پیــژنم هغــه د خیــر ســړی دی او د هغــه ایمان کې هیڅ شک نشته، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هیڅ و نه ویل چوپ پاتې شو.

❁❁❁❁❁

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۸) برخه:

عثمــان (رضــي الله عنــه) فرمــایي: چــې مــوږ بــه دوه قجــورې پــه یــو نفــر خــوړلې او بعضــو صــحابه کرامــو بــه د قجــورو زړي خولــه کــې نیــولي وو تــر هغــې چــې خولــه کــې یــې لاړې پیــدا شــي[••]، د کعــب ابــن مالــک (رضــي الله عنــه) نــه خپلــه روایــت دی زمــا ســره پــه یــوه غــزا کــې هــم دوه اوښــان نــه وو جمــع شــوي؛ خــو د تبــوک غــزا کــې مــا ســره موجــود وو، وســله او خــوراکي شــیان هــم راســره وو، کلــه چــې رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) جهــاد تــه د تللــو امــر وکــړو مــا ویــل ماســره خــو هــر څــه شــته بــس ځــان هــر وخــت تیــارولی شــم تــر هغــې چــې رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) او نــور مجاهــدین روان شــول بیــا مــې هــم وویــل زمــا ســورلی تېــزه او

[••] -صحیح مسلم شریف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تکړه ده که دوه ورځې بعد هم روان شم ورپسې رسیدی شم په همدې کې ورځې تیرې شوې خو زه لا روان شوی نه وم چې هغوی پسې د رسیدو موقع مې له لاسه ورکړه، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې زه زیات خپه شوم چې ما بنه کار ونکړ او تر هغې چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بیرته راوګرځیدو، د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) عادت مبارک وو چې له سفره به بیرته راوګرځیدو نو اول به مسجد شریف ته لاړو هلته به یې دوه رکعاته تحیة المسجد لمونځ ادا کړ، خلکو به ورسره ملاقاتونه وکړل بیا به کور ته لاړو، نو چې کله مسجد نبوي (صلی الله علیه وسلم) ته راغی نو د منافقینو ګڼه ګونه زیاته وربانديږ زیاته شوه هر یوه به خپل عذرونه مخې ته کول، قسمونه به کول او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به یې ظاهراً عذرونه قبلول او باطن به یې الله (ج) ته پریښود.

نو ما ته هم قسم قسم فکرونه زړه کې راغلل، چې څه ورته ووایم ځکه چې زه به یې له عذره پاتې او زه په ټولو غزاګانو کې شریک شوی وم، غیر د بدر نه؛ بدر نزدې هم وه او دومره تکلیف هم نه وه پکې او بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) څه راته و نه ویل، خو په دې غزا کې زه هم مالدار وم، هم سفر لرې او تکلیفې وو، خو اخر مې فیصله وکړه چې بې له رښتیا ویلو په بل شي کې نجات نشته رښتیا به وایم او بس.

نو مسجد شریف ته ورغلم سلام مې واچولو، خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ځواب رانکړ او مخ مبارک یې را څخه وګرځولو، نو زه ورغلم مخامخ ورته کیناستم ورته مې وویل، یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یو ځل زما خبره واوره بیا چې څه امر کوې زه حاضر یم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل چې ایا تا سره سورلي نه وه؟

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي ما ورته وویل هو.

خو یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) تا ته معلومه ده زه چالاکه یم بنه ژبه لرم که درواغ درته ووایم ته به یې قبول کړې خو الله (ج) نه به څنګه پټیږم.

والله چې ما ته هېڅ عذر نه وو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل تا رښتیا وویل پورته شه لاړ شه ترڅو چې الله (ج) حکم رالیږي.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې ما پوښتنه وکړه چې بل کوم مسلمان هم شته چې پاتې شوی وی؟

نو خلکو راته وویل هو هلال بن امیه (رضي الله عنه) او مرارة ابن ربیع (رضي الله عنه) هم شته، هغوی هم رښتیا وویل او هغوی ته هم رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وویل چې د الله (ج) حکم ته انتظار وباسئ.

په همدې حالت کې لس ورځې تیرې شوې او موږ درې واړه ډیر خپه وو چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) یو صحابي رالیږلو چې له کور والا یعنې ښځو نه هم جدا شئ او شوک به خبرې هم ورسره نه کوي، نو ما پوښتنه وکړه ایا ښځه طلاقه کړم هغه وویل فقط خبرې او جماع به نه ورسره کوئ، او هغه نورو دوه تنانو ته هم همداسې امر وشو !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلال بن امیه (رضي الله عنه) د جهاد نه خپل د قجورو د باغ له وجهې پاتې شوی وه هغه ټول باغ صدقه کړ او *مراره ابن ربیع (رضي الله عنه)* ته خپلوان پس له ډیرې اوږدې مودې راغلي وو او د هغوی له وجهې له جهاده پاتې شوی وه، هغه د ټولو خپلوانو سره تعلقات ختم کړل،

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې دغه دوه کسانو ته خبر ورسيدو چې د خپلو ښځو نه به لرې پاتې کېږئ نو دوی دواړه به مسجد ته نه راتلل کورونو کې به يې لمونځ کولو، خو د دواړو ښځې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته ورغلي يوې ورته وويل، هلال ابن اميه (رضي الله عنه) مريض دی عمر يې هم زيات دی نو د خدمت لپاره يې بل څوک نشته نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته اجازه ورکړه چې غير له مجامعت نه نور خدمت يې کولای شي.

او د مرارة ابن ربيع (رضي الله عنه) ښځې هم په يو عذر اجازت واخيستو، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) چې ځوان هم وو خپله ښځه يې پلار کره ولېږله، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې زه زړور وم مسجد ته تلم بازار ته به تلم، کله به چې مسجد ته لاړم سلام به مې واچولو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به مخ مبارک را نه وګرځاوه او ما به ورته کتل چې د سلام ځواب راکوي او کنه؟

کله به چې زه په لمونځ مشغول وم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به را ته کتل چې کله به زه ورته متوجه شوم مخ مبارک به يې وګرځولو، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي يوه ورځ مې زړه زيات راتنګ شو نو ما باندې تر ټولو ګران سړی د خپل تره ځوی ابو قتاده (رضي الله عنه) وو هغه زما ګاونډي هم وو ما په ديوال خيته ورواچوله هغه مې وليدو چې کور کې ناست دی ورته مې وويل: ستا دې په الله (ج) قسم وي ته نه پوهېږې چې زه يو سوچه مسلمان يم او منافق نه يم؛ نو هغه ځواب رانکړ، ما دغه قسم درې وارې ورواچولو خو هغه فقط دومره له ځان سره وويل الله (ج) او رسو الله (صلی الله علیه وسلم) پوهېږي.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې زړه مې تنګ شو بازار ته لاړم ګورم چې هلته د شام نه چا انګور راوړي چې خرڅ يې کړي خو هغوی ته چې هر څوک ورشي نو پوښتنه ترې وکړي چې څوک به کعب ابن مالک (رضي الله عنه) راته وښايي نو هغوی چې زه وليدم په لاسونو يې زما طرف ته اشاره وکړه چې کعب ابن مالک (رضي الله عنه) دا دی.

نو هغه کس ماته راغي او يو ليک يې راکړو ما چې ليک پرانيستو هغه کې د شام بادشاه نوم ليکلی وه چې دا ليک خاص د هغه له خوا نه وو هغه ليک کې ليکلي وو چې ما ته خبر را رسيدلی دی چې ستاسو دوست تاسو سره ظلم کوي خلک يې د خبرو کولو نه درسره منع کړي دي خپله هم خبرې نه درسره کوي؛ نو ته دلته راشه دلته به تاته عزت درکولی شي، لوړه عهده به درکړل شي او سياسي پناه به هم درکولی شي چې هر څه چې غواړې!

موږ به يې تا ته درکړو کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې کله مې ليک ولوست نو إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون مې وويل چې ايا زما ايمان دومره کمزوری شو چې کافران ما ته دعوت راکوي نو هغه ليک مې تنور ته وغورځولو.

بيرته کور ته راغلم کور کې مې لمونځ کولو او تر دې چې پوره (۵۰) ورځې تيرې شوې اخرې شپه باندې مې د بام په سر تهجد وکړل بيا د سهار کيدلو وروسته د سهار لمونځ وکړو او الله (ج) ته مې ښه ډېر وژړل چې يا الله (ج) نور مې توبه قبوله کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته مسجد نبوي (صلی الله علیه وسلم) کې چې لمونځ ادا شو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) صحابه کرامو ته د وحې نازلیدو او زموږ دریواړو د توبې قبلیدو او مجاهدینو ته د جهاد د قبلیدو او منافقینو ته د رسوایي زیری په کې و، او ټولو ته یې مبارکي ورکړې وه.•

دې وخت کې زما یو دوست صحابي په آس سپور ما ته د زیري راکولو لپاره راروان شوی وه خو تر هغه وړاندې بل صحابي (رضي الله عنه) جبل ابو قبیس یو لوړ ځای ته ختلی وو او له هغه ځایه یې اواز وکړو چې زموږ درېواړو نومونه یې اخیستل او مبارکي یې راکړه چې ستاسې توبه الله (ج) قبوله کړه.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي زه په سجده پریوتلم او د شکر سجده مې وکړه دغه وخت ما سره فقط یوه جوړه جامې وې هغه مې زیري والا ته ورکړې او ما له چا نه ځانله په سوال موقتي جامې راواخیستې او له اغوستلو وروسته په منډه مسجد ته لاړم.

تر ټولو اول ابو طلحه (رضي الله عنه) مبارکي راکړه مصافحه یې راسره وکړه، چې هیڅ کله به مې هم له یاده و نه وځي.

کله به چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوشحاله وو نو مخ مبارک به یې شغلې کولې لکه سور انار به ځلیدو، کله چې زه ورغلم مبارکي یې راکړه ویې فرمایل تاسو دریواړه رښتیا ویلو له جهنم بچ کړئ بیا ټول صحابه وار په وار رامخکې کیدل او مبارکي یې راکوله.

نو زه چې بېحده خوشحاله وم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته مې وویل: یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زما ټول مال د الله (ج) په لار کې صدقه دی چې هغې کې زما د قجورو مشهور او ښکلی باغ باغ هم دی نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل نه لږ څه ځانته هم پریږده.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي ما ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نیم مال نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل نیم هم ډیر دی؛ نو بیا مې دریمه حصه صدقه کړه.

د رښتیا ویلو نتیجه:

په غلطۍ اقرار او توبه کول، صبر کول، د شکر سجده، زیري ورکوونکې ته هدیه ورکول، صدقه کول، کومه ګناه باندې د هغه سره خبرې پرېښودل، لکه اوس وخت کې څوک چاته د سیاسي پناه او تنخواه وړاندېز کول او هغه ردول او د حق طرفداري کول، د کافرانو په وعدو اعتبار نه کول او منافقینو ته هر وخت متوجه اوسیدل، لرې ځای ته جهاد ته تلل، د جهاد او شهادت لپاره اوږد سفر کول، نه داسې چې شهادت او جهاد درته د کور مخې ته راشي او ته ورته دلیلونه لټوې،

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

• - سورت التوبة ۱۱۷ او ۱۱۸ ایاتونه لَقَدْتَابَ اللهُ عَلَی الْمُؤْمِنِیْنَ الخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۹) برخه:

او د ابوبكر صديق (رضي الله عنه) د خلافت په وخت كې باران نه كيدل وچكالي او د عثمان (رضي الله عنه) صدقات:

سوال: ایا باران نه کیدل او وچکالي پیغور چاته ورکولای شو چې ستاسې وخت کې باران نه وریده وچکالي وه؟

ایا د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په وخت کې د وچکالی او باران نه کیدلو بیشماره احادیث په صحاح سته وو کې نه دي موجود؟

د عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) نه روايت دی، امام احمد (رح) په خپل مسند احمد کې ذکر کړي دی چې د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې په مدینه منوره کې سخته وچکالي راغله او بارانونه نه کیدل نو لوی لوی صحابه کرامو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ته راغلل چې قحط سالي ده او د مدينې منورې خلک له لوږې او تندې سره مخ دي؟

باید څه وکړو؟

ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ورته وفرمایل لږ صبر او استقامت وکړی باران نه کیدل د الله (ج) امتحان دی او الله (ج) په هغه چا امتحان راولي چې امتحان کې کامیاب راووځي!

دا د الله (ج) عذاب نه دی.

نزدې وخت کې به الله (ج) د خوراک بندوبست وکړي.

اوس نو وګورئ د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) وړاندوینه یا کرامت.

لږ وخت نه وو تیر شوی چې د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت قافله مدینې منورې ته راورسیدله، کله چې د مدینې تجار او سخیان خلک خبر شول، نو خوشحاله شول چې اوس به له عثمان (رضي الله عنه) دغه خوراکي سامان واخلو او په خپله به هم ماړه شو او په فقیرانو به یې هم وویشو؛ نو ټول تجار په بیړه د عثمان (رضي الله عنه) کور ته ورغلل دوازه یې ورته وټکوله عثمان (رضي الله عنه) ورته راووتلو او پوښتنه یې ترې وکړه ولې خیر خو دی څنګه ټولو په شریکه زما کور ته تشریف راوړی دی؟

تجارانو صحابه کرامو (رضی الله عنهم) ورته وفرمایل موږ خبر شوي یو چې ستا د تجارت سل (۱۰۰) مایه اوښان په خوراکي توکو بار راغلي نو موږ غوښتل چې په بیه یې درڅخه واخلو او پخپله یې هم وخورو او په فقیرانو ته یې هم تقسیم کړو.

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل دننه راشئ!

تجاران صحابه کرام د عثمان (رضي الله عنه) کور ته دننه شول.

نو عثمان (رضي الله عنه) ترې پوښتنه وکړه چې څومره ګټه راکوئ؟

هغوی ورته وفرمایل، د لس (۱۰) دینارو خوراک در نه په پنځلس (۱۵) اخلو!

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل نه زیات یې کړئ کنه نو زه یې په اوچت قیمت خرڅوی شم، تجارانو صحابه کرامو ورته وویل زموږ نه غیر مدینه کې نور تجاران نشته نو ته به یې څنګه په اوچت قیمت خرڅ کړی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل یقین وکړئ چې زه یې یو په لسه خرڅوی شم تاسو په دینار کې نیم دینار ګټه راکوئ او زه د دینار خوراک په لس خرڅوی شم نوره ستاسو خوخه که اخلئ نو میدان ته شئ کنه نو زه یې په تاسو نه خرڅوم.

تجارانو ورته وویل اول خو موږ دومره وس نلرو چې په دومره قیمت یې واخلو او بل تا ته به هم داسې څوک پیدا نه شي چې په دومره لوړ قیمت یې درڅخه واخلي؟

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل ما دغه مال خرڅ کړی دی!

ما دغه د سلو اوښانو بار خوراکي شیان په الله (ج) خرڅ کړی تاسو مهرباني وکړئ ټول یوسئ او په انصاف یې د مدینې منورې په خلکو تقسیم کړئ!

نو تجاران خوشحاله شول او ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ته یې زیری ورکړ، تا چې ویل لږ صبر او استقامت وکړئ الله (ج) به بندوبست وکړي!

دا دی الله (ج) د عثمان (رضي الله عنه) په مال باندې د مدینې منورې خلک له مشکله خلاص کړل.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايي ما خوب ولیدلو چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د نور جامې اغوستې، د نور په اس سپور دی، د نور یو څه یې په لاس مبارک کې نیولي او ماته داسې معلومه شوه چې ډېر په بیړه دی؛ نو ما ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زما خو ستا د لیدلو ډېر شوق وو ستا خبرې مې ډېرې یادېدلې ستا مخ مبارک ته کتل ما ته ډېر خوند راکوي ته چیرته روان یې چې دومره په بیړه یې لږ صبر وکړه چې زه دې په لیدلو موړ شم بیا به لاړ شې.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايي چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل، عثمان (رضي الله عنه) صدقه کړې وه او هغه الله (ج) قبوله کړه او الله (ج) ورته یو کور په جنت کې ورکړ او یوه ښایسته جوړه یې ورته په نکاح کړه اوس د هغې واده ته زه غوښتل شوی یم نو زه هلته روان ځکه په بیړه یم.

نوټ: رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمایلي چې که چیرته د جنت د حورې یو غاښ دنیا ته راښکاره شي نو لمر به تت شي او که حوره د دنیا په اوو سمندرونو کې لاړې توی کړي نو اوبه به یې د شاتو نه زیاتې خوږې شي.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايي چې زه راویښ شوم نو پوی شوم چې هغه صدقه همدغه وه چې الله (ج) د عثمان (رضي الله عنه) نه قبوله کړه.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۰) برخه:

د عثمان رضي الله عنه کوهی.

د عثمان (رضي الله عنه) په نوم د بنک اکاونټ.
د عثمان (رضي الله عنه) په نوم پنځه ستورو والا لویه عماره او هوټل.
د عثمان (رضي الله عنه) د کوهي په برکت ټوله دنیا کې نور کوهیان.
د احادیثو په ټولو مستندو کتابونو کې د بئر رومه حدیث په کثرت سره ذکر شوی، بئر رومه ته ولې د رومه کوهی ویل کیږي؟ مختلف روایتونه دي، یو روایت دی رومه عفاري یو صحابي (رضي الله عنه) وو دا د هغه ملکیت وو ځکه د هغه نوم ته یې نسبت کیږي، چې دا د وادي العقیق الاصفر علاقه کې وو، خو ډېرو روایتونو کې ذکر شوي چې دا کوهی د یو یهودي وو، کله چې مهاجرین مدینې منورې ته راغلل او هغوی هلته د زمزم په خوږو اوبو څکلو عادت شول د نورو کوهیانو اوبه مالګینې وې او که د کوم کوهي اوبه که خوږې هم وې یا کوهیان وچ شوي وو یا یې خوندورې اوبه نلرلې، خو یوازې د رومه کوهی وه چې اوبه یې زیاتې خوږې او خوندورې وې او زمزم اوبو ته ورته وو.
د دې کوهي ملکیت چې یهودي سره وو هغه به اوبه زیاتې په لوړ قیمت خرڅولی یو مشک اوبه به یې په یو دینار خرڅولی او که به چا یوه لپه اوبه څکلی هغه به یې هم یا په اوربشو یا قجورو ورکولی؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته انصارو او مهاجرینو د اوبو شکایت وکړ، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل که چا دغه کوهی واخیستو او خیرات یې کړ نو الله (ج) به ورته جنت کې یوه چینه او باغ ورکړي؛ نو صحابه کرامو (رضي الله عنهم) هر یوه دا کوښښ کولو چې یهودي یې په خرڅولو راضي کړي چې تر ټولو مخکې عثمان (رضي الله عنه) وو.
عثمان (رضي الله عنه) یهودي ته وویل دا کوهی په ما خرڅ کړه او چې څومره روپۍ غواړې درکوم یې یعنې د هغه یهودي د خوښې روپۍ یې ورکولې خو یهودي انکار کولو چې بالکل یې نه خرڅوم بیا عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل نیم راباندې خرڅ کړه او قیمت به یې هم ستا د خوښې درکړم.
یهودي په دې خبره راضي شو او فکر یې وکړ چې عثمان (رضي الله عنه) یو په تجارت پوه دی کیدای شي زما تجارت هم د ده له برکته نور هم کامباب شي، نو اخر یهودي په (۱۲۰۰۰) دولس زره دیناره راضي شو او نیم کوهی یې خرڅ کړ، چې یوه ورځ به د عثمان (رضي الله عنه) نوبت وو او یوه ورځ به د یهودي؛ خو کله چې عثمان (رضي الله عنه) نیم کوهی واخیستلو نو هغه خپل نوبت خیرات کړو چې هر چا ته به د اوبو ضرورت وه د عثمان (رضي الله عنه) په نوبت کې به یې اوبه پوره کولی چې کله به د یهودي نوبت شو نو نه به مسلمان ورتلو او نه یهودي.
نو یهودي پوی شو چې زما تجارت ناکام دی او څوک اوبو ته نه راځي نو هغه نیم کوهی یې هم په (۸۰۰۰) اته زره دیناره په عثمان (رضي الله عنه) خرڅ کړ، چې د کوهي قیمت ټول (۲۰۰۰۰) شل زره دیناره شو.
نو عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته راغی ورته یې وویل تا چې کومه وعده کړې وه په جنت کې هغه زما لپاره شته؟ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل بلکې له هغې څو چنده زیاته وعده ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغې کوهي ژوروالی (37) متره او پلن والی یې (۴) متره دی، عثمان (رضي الله عنه) هغه اوبو ته چې خلکو به مشکونه وربانديې مینځل د قجورو بوټې وکرل، او هغه بیا په زیاتیدو شول.

عثمان (رضي الله عنه) دا کوهی داسې وقف کړو چې تر قیامته به ځوک مداخله په کې نه کوي؛ نو همداسې دغه عادت تر اوسه جاري دی او ټولو حکومتونو ورته خاصه توجو کړې چې (37) کال وړاندې د سعودي حکومت پکې باقعده نورې قجورې وکرلې د اوبه خور مشینونه یې وربانديې ولګول او قجورې یې نورې هم زیاتې کړې د اوقافو وزارت هر کال نیمې خرڅولې، نیمې یې په کونډو یتیمانو ویشلی چې د قجورو تعداد یې (۱۵۵۰) ته رسیدلې، نو د عثمان (رضي الله عنه) په نوم یې د بنک اکاونټ جوړ کړ او پاتې روپۍ به یې په کې جمع کولې، دغه روپۍ دومره زیاتې شوې چې حکومت د دې کوهي په اوبو د جوړ شوي باغ په روپیو نورو ملکونو کې د کوهیانو کیندلو موسسې جوړې کړې چې تر اوسه یې په ټوله دنیا کې زرګونه کوهیان مهاجرینو او ځایي خلکو ته کیندلي دي.

له بلې خوا د مدینې منورې اوقافو وزارت اوس وخت کې په همدې روپیو یوه لویه عماره جوړه کړه او هغې کې یې د حاجیانو لپاره رهایشي ځایونه او مهمان خانې جوړې کړې چې دغه هوټل او مهمان خانه د پنځه ستورو والا مشهورو هوټلونو څخه حسابیږي.

چې اوس د هغې کلنې امدن (۵۰) میلیونه دیناره جوړیږي، اوقافو دغه روپۍ د عثمان (رضي الله عنه) په نوم د بنک اکاونټ کې جمع کوی او بیا یې د ضرورت په وخت په مختلفو ملکونو کې په کونډو یتیمانو او ضرورتمندو ویشي.

❁❁❁❁❁

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله د سیرت (۱۱) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) فضایل:

➜ عثمان رضی الله عنه په جاهلیت کې هم حیاناک وه،

➜ چې خبرې به یې کولې ډیرې به خوږې وې.

➜ بتانو ته یې سجده په جهالت کې هم نده کړې.

➜ زنا او زنا ته بلونکې اعمال یې نه دي کړي.

➜ کنځل یې په ټول عمر چا ته نه دي کړي.

➜ شراب یې په ټول عمر کې نه دي څښلي.

➜ عثمان (رضي الله عنه) به ویل په دغه پورته شیانو باندې الله (ج) په ما ډیره مهرباني کړې ده.

➜ زه په اسلام راوړلو کې څلورم کس یم.

➜ بل دا چې جیش العسرة یعنې د تبوک د غزا دریمه برخه مجاهدین ما په خوراک، څښاک، وسله او سورلۍ سمبال کړي وو.

➜ د قران کریم د جمع کیدو او ترتیب توفیق ما ته الله (ج) راکړی.

➜ له کومې ورځې چې زه مسلمان شوی یم او لاس مې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته په لاس کې ایښی ما خپل ښی لاس خپلې شرمګاه ته نه دی نژدې کړی.

➜ په ما باندې هېڅ داسې د جمعې ورځ نه ده راغلې چې یو غلام مې نه وي ازاد کړی.

➜ زما په زړه کې د غلطو کارونو ارزو نده راغلې.

➜ سندرې مې نه دې ویلي او نه مې اوریدلي.

➜ دروغ مې نه په جاهلیت کې ویلي او نه وروسته.

➜ تجارت کې مې دوکه او چل نه دی کړی.

➜ زنا او فحاشي خبرې مه نه دي کړي.

➜ عثمان (رضي الله عنه) فرمایي، قریشو د جهالت په وخت کې هم ماسره دومره مینه لرله چې کومه خوشحالي به پیدا شوه نو ښځو به سندرو کې یواځې زما صفتونه کول او زما سخاوت، حیا او بهادري به یې ستایله.

➜ عثمان (رضي الله عنه) فرمایي الله (ج) ما ته د هجرت کولو درجه په نصیب کړه، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به فرمایل په انبیاوو کې یواځېني مهاجر چې د اولاد سره یې هجرت کړی لوط (ع) دی او په صحابه کرامو کې عثمان (رضي الله عنه) دی.

➜ عثمان (رضي الله عنه) فرمایي چې یوه ورځ بي بي رقیه (رضی الله عنها) ما باندې سر مینځلو او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زموږ کور ته راغی نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بي بي رقیه (رضي الله عنها) ته وویل، لور جانې د عثمان (رضي الله عنه) ډیر خیال ساته، عثمان (رضي الله عنه) یواځېني شخص دی چې خویونو کې ما سره مشابهت لري.

➜ عثمان (رضي الله عنه) فرمایي، زه دغه خبرې زیات خوشحاله کړم چې زما مشابهت په خویونو کې د رسوالله (صلی الله علیه وسلم) په شان دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

➔ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ويره طبيعي شی دی، هر څوک کله کله ويريږي خو چې څومره غزاګانې ما کړي نو د مرګ يا زخمي کيدلو ويره په ما نه ده راغلې.

➔ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما دښمن هم له شا له خوا نه دی وهلی، دغه کار ما ته ناځواني ښکاره کيده، چې کله به دښمن ما ته مخامخ شو نو حمله مې پرې کوله.

➔ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما کله هم داسې ځای کې بولې نه دي کړي چې خلک مې ووينې.

➔ ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايي، عثمان (رضي الله عنه) ته به چې هر څومره خوراکي شيان راغلل او هغه که به هر څه وو، په غريبانو به يې تقسيم کړل چې هغوی يې وخوري او خپله به کور ته لاړو او سرکې سره به يې د اوربشو ډوډۍ خوړله.

➔ عثمان (رضي الله عنه) به مشرانو سره د ملاقات په وخت سترګې مبارکې له شرمه ښکته نيولي وې.

➔ عثمان (رضي الله عنه) ته به چې هر حاجتمند راغی د هغه خبرې به يې په غور او دقت سره اوريدلې او تکبر او لويې نه کوله.

➔ عثمان (رضي الله عنه) به چې په لاره روان وو؛ نو ځمکې ته به يې کتل، د دې په خاطر چې که کوم ښځه رنا مخې ته راشي چې سترګې مې پرې و نه لږيږي اګر که اول کاته ګناه هم نلري.

➔ کله کله به يو څوک مخې ته ورغی او عثمان (رضي الله عنه) به ورباندې نه وو پوی شوی تر څو به چې هغه ورباندې اواز نه وو کړی.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضی الله عنه د سيرت (۱۲) برخه:

⇐ **د حديبيې صلحه**

⇐ د صلحې اسباب.

⇐ د صلحې فايدې.

⇐ د صلحې نتايج.

⇐ د صلحې شرطونه.

⇐ د صلحې ګټه چا ته زياته ورسيده؟

په کال (۶۲۷) م کې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وغوښتل چې عمره وکړي نو مسلمانانو ته يې د تيارئ امر ورکړ، فقط د لارې مصارف، د ذبحې لپاره اوښ يا بل حيوان او توره يا نيزه چې د خپل ځان دفاع پرې وکړي نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) سره (۱۴۰۰) کسان عمرې ته تيار شول او د مکې مکرمې په طرف روان شول، خو د مکې مشرکينو ته جاسوسانو غلط خبر رسولی وو، چې مسلمانان جنګ ته راروان دي، نو د مکې ټولې لارې او درې يې له جنګياليو ډکې کړې؛ کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ذوالحليفې مقام ته له خپلو صحابه کرامو ملګرو سره ورسيدو، نو هغه جنګياليو يې مخه ونيوله، ځکه رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د خپلو ملګرو سره بيرته حديبيې مقام ته راستون شو هلته يې عمر (رضي الله عنه) راوغوښتو او ورته يې وويل، چې غواړم ته مکې ته لاړ شې او د مکې مشرکينو ته ووايې چې موږ جنګ ته نه يو راغلي موږ فقط عمرې کولو لپاره راغلي يو او بيرته ځو.

خو؛ عمر (رضي الله عنه) رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل، يا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) يو خو زما طبعيت سخت دی هسې نه جنګ را نه وشي بل دا چې زما خاندان کمزوری دی نشي کولای چې ما ته امن راکړي يا مې دفعاع وکړي او کيدای شی مخکې له دې چې زه ستا پيغام هغوی ته ورسوم زه مشکل سره مخ شم او لويه لانجه به درته جوړه کړم،

خو زه درته مناسب شخصيت ښايم چې د هغه لېږلو کې خير دی د هغه طبعيت ارام دی برداشت لري قوم يې مضبوط دی او په خلکو کې ډير زيات عزت لري،

نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وويل، هغه څوک دی نو عمر (رضي الله عنه) ورته وويل هغه عثمان (رضي الله عنه) دی؛ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) راوغوښتو ورته يې وويل، چې ته لاړ شه قريشو ته ووايه موږ جنګ ته نه يو راغلي موږ عمره کوو او بيرته ځو،

عثمان (رضي الله عنه) يې خبره ومنله او روان شو، لکه څنګه چې ذکر شوې وه د عثمان (رضي الله عنه) په زړه کې ډار او ويره بالکل نه وه؛ نو يوازې روان شو کله چې مکې اطرافو ته ورسيدو نو هلته په آسونو سواره جنګيالي تيار موجود وو او ټول ترې چاپيره شول، دغه ځای وادې (ملدح) نوميده.

نو دغه مسلح کسانو کې د عثمان (رضي الله عنه) د تره زوی (ابان بن سعيد بن العاص بن اميه) هم موجود وو هغه چې خپل د تره ځوی عثمان (رضي الله عنه) وليدو ټولو ته يې وويل، خبردار ما خپل تره ځوی ته امن او پناه ورکړه که هر څوک ورته نږدې شو خير يې نشته؛ نو په دې طريقه عثمان (رضي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنه) مکې مکرمې ته داخل شو هلته یې مشرکین ولیدل چې ناست دي نو هغوی ورته وویل څنګه راغلی یې؟

عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل موږ عمرې ته راغلي یو اول تاسو ته اسلام وړاندې کوو چې تاسو ته خپل شکستونه خه معلم دي تاسو ضد مکوئ که رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کامیاب شي او دا دین عزتمند شي تاسو به هم عزتمند شئ،
نو تاسو که عقلمند یې نو ځان له مشکل نه بچ کړئ، دا چې موږ ته اجازه زاکړئ چې عمره ادا کړو، هغوی ورته وویل، اسلام خو موږ نه قبلوو او نه چا ته د عمرې کولو اجازت ورکوو؛ خو که ته طواف یا عمره کوې ویې کړه،
عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل په الله (جل جلا له) قسم چې محمد (صلی الله علیه وسلم) طواف او عمره ونکړي زه به یې هېڅکله ونکړم،
له دې وروسته عثمان (رضي الله عنه) خصوصي ملاقاتونه شروع کړل مکه کې داسې خلک وو چې مسلمانان شوي وه خو اظهار یې نشو کولای هغوی ته د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او نورو خپلوانو خبرونه نه رسیدل هغوی ته عثمان (رضي الله عنه) بیل بیل ورغلو، تسلي او ډاډګیرنه یې ورکړه او ورته یې وویل، لکه څنګه چې موږ حدیبې پورې راغلو، همداسې به انشا الله مکې ته هم راشو تاسو فکر مکوئ،
بل خوا هلته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او صحابه کرامو ته یو ځل داسې خبر ورسیدو چې عثمان (رضي الله عنه) طواف او عمره کړې نو صحابه کرامو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته راجمع شول چې عثمان (رضي الله عنه) عمره کړې او دا یو قسم بې وفایي او ستا مخالفت دی.
نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته جواب کې وویل، تاسو بې فکره اوسئ زه چې څومره عثمان (رضي الله عنه) پېژنم نو فکر نه کوم چې زما نه بغیر دې هغه عمره کړې وي!
بل خوا عثمان (رضي الله عنه) د ضعیفو مسلمانانو په پوهولو او نورو ته پټ دعوت ورکولو کې وخت تیر کړ، بل خوا داسې اوازه خپره شوه چې مشرکینو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړی نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ټولو صحابه کرامو ته د بیعت کولو امر وکړ او له (۱۴۰۰) کسانو ټولو یې بیعت واخیست چې بیرته به نه واپس کیږو سره له دې چې وسلې ورسره کمې وې، فقط یو تن منافق چې (جد ابن قیس) نومیدو بیعت ونکړ.
تر ټولو اول د بیعت لاس رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ابو سنان عبد الله بن وهب الاسدي (رضي الله عنه) ته ورکړ بیا ټول راتلل او بیعت یې کولو چې دې بیعت ته بیعت رضوان وایي.
او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپل ښی لاس په چپ لاس ووهلو او ویې ویل دا د عثمان (رضي الله عنه) بیعت شو، چې بیا الله (جل جلا له) آیاتونه نازل کړل چې الله (جل جلا له) د مهاجرینو او انصارو او ورسره کسانو څخه راضي شو.
له دې وروسته عثمان (رضي الله عنه) هم بیرته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته ورسیدو او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) په ژوندي راتللو زیات خوشحاله شو بیا صحابه کرامو عثمان (رضي الله عنه) نه پوښتنه وکړه ایا تا طواف او عمره وکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، تاسو په ما بد ګمان کړی زه به څنګه طواف کوم او تاسو او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به ترې حصار شوي یاست!

د قریشو جاسوسانو نه چا قریشو ته خبر ورکړو چې مسلمانانو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره بیعت وکړ چې یا به مرګ وي او یا به عمره کوو، نو هغوی عروة بن مسعود تقفي مسلمانانو ته راولېږلو چې احوال یې معلوم کړي کله چې هغه بیرته ستون شو، هغوی ته یې وویل تاسو په دې خلکو بالکل برلاسي کیدای نشئ، ما د فارس او روم بادشاهان لیدلي خو هغوی کې دومره تابعداري نشته څومره تابعداري چې دوی کې ده، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) اودس کوي او به یې صحابه کرام ځمکې ته نه پرېږدي او په خپلو مخونو یې مښي.

چې خبرې کوي نو دوی داسې غوږ نیولی وي چې بالکل حرکت نه کوي، څوک په لوړ اواز یې مخکې خبرې نه کوي، نو د مسعود ثقفي خبرو مشرکین وارخطا کړل او د صلحې لپاره یې سهیل بن عمرو راولېږلو.

✵ ✵ ✵ ✵ ✵

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۱۳) برخه:

د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب لیدل.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب لیدلی وه چې مکه فتحه شوی وي او نوي عمره کوي نو ځکه یې د عمرې اراده وکړه، او په مدینه منوره کې یې نمیله بن عبدالله الیثي (رضي الله عنه) مشر وټاکلو په بل روایت کې عبدالله بن مکتوم (رضي الله عنه) مشر ټاکلی وو، کله چې نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) مکې ته راتلو نو لاره کې روان وو نو بشر بن سفیان مخې ته ورغې هغه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته وویل، چې خالد بن ولید چې لا مسلمان شوی نه وو درته لاره نیولې (۲۰۰) تنه په اسونو سپاره ځوانان ورسره دي نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لاره بدله کړه، او حمزه بن عمرو الاسلمي ورته بله لاره کې رهبري وکړه تر څو حدیبې ته ورسیدل لکه چې ذکر شول د حبابیشو د قوم مشر چې حلس نومیدو لارې ته راووتو چې کله یې ولیدل چې مسلمانانو خپلو اوښانو ته غاړه کې قلادې اچولې (قلادې یوه علامه وه چې معلومه شي چې دا هدیې لپاره دي) بیرته مکې ته لاړو هلته یې مشرکینو ته وویل مسلمانان په ډیر عزت او احترام راغلي او تاسو باید ورته اجازت ورکړئ نو مشرکینو ورته وویل ته یو غره وال یا اعرابي سړی یې ته په دې کارونو نه پوهېږې نو هغه پدې پېغور خپه شو قسم یې ورته وکړ چې ټول قوم به راټولوم او تر مرګه به درسره جنګېږم او د مسلمانانو ملګرتیا به کوم، بیا مشرکینو ورته وویل چې پام کوه داسې ونکړې.

بیا چې هغوی ته د مسلمانانو قوت معلوم شو او بیعت الرضوان نه هم خبر شول اول یې عروه بن مسعود ثقفي راولېږلو چې احوال معلوم کړه د هغه خبرې موږ ته ذکر کړئ چې کوم صفات یې د مسلمانانو ذکر کړل نو بیا یې سهیل بن عمرو راولېږلو او هغه ته یې د معاهدې یا صلحې واک ورکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د صلحې د شرايطو متن ليک:

۱- علي (رضي الله عنه) وليکل، بسم الله الرحمن الرحيم، نو سهيل وويل چې زه خو رحمن نه پېژنم داسې وليکه چې بِاسْمِکَ اللَّهُم ، نو علي (رضي الله عنه) انکار وکړو، خو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وويل خير دی بِاسْمِکَ اللَّهُمَ، وليکه بيا چې دې کلمې ته ورسيدو چې (هذاماقاضی عليه رسول الله (صلی الله عليه وسلم) نو سهيل بيا وويل چې که موږ ستا نبوت منلی بيا صلحې ته کوم ضرورت وو ته وليکه چې محمد بن عبد الله نو د دې نه بيا علي (رضي الله عنه) انکار وکړ چې ما اوس رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ليکلی نه يې ورانوم، نو بيا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) خپله ترې لرې کړ او هغه ټکی يې وران کړل بيا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وفرمايل زه د الله (جل جلا له) رسول يم اګر که تاسو دروغجن ګڼلی يم.

معاهدې شرطونه:

◆ که د قريشو نه څوک قريشي مسلمانانو ته ورشي نو مسلمانان به يې بيرته ورته سپاري او که مسلمانانو نه څوک هغوی ته ورشي هغوی به يې بيرته سپارلو ته نه مجبوروي.

◆ هغه قبايل چې دواړو طرفونو کې چاسره هم ملګري شي بل طرف به تجاوز وربانديې نه کوي.

◆ دغه صلحه لس کلونو لپاره ده او دغه لس کلونو کې به جنګ يو طرف هم نکوي.

◆ مسلمانان به دې کال کې بيرته ستنيږي او بل کال ته به عمرې ته راځي.

◆ دغه ليک به د مکې مکرمې په ديوال زړول کېږي تر څو چې ټول يې ووينې.

بيا رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل، پورته شئ خپل ښاروي حلال کړئ خو څوک او چت نشول بيا يې وويل پورته شئ حلاله وکړئ بيا څوک پورته نشول بيا يې دريم وار اواز وکړو بيا څوک پورته نه شول نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) خپله پورته شو اوښ يې حلال کړو بيا يې نايې راوغوښتو ويښتان يې وخريل.

بيا ټول پورته شول او خپل خپل اوښان يې حلال کړل او د يو بل سرونه يې داسې وخريل چې له ډير خفګانه نژدې وه چې يو بل ووژني.

دا ځکه چې دغه شرطونه ظاهري ډير سخت معلوميدل چې که څوک مسلمان شي نو دوی به يې بيرته ورکوی او که څوک له مسلمانانو هغوی ته ورشي نو هغوی به يې نه واپس کوي.

خو د دې صلحې فايدې ډيرې زياتې وي.

(۱) مسلمانانو ته د مشرکينو له خوا نه اطمنان حاصل شو چې هغوی به حملې نه کوي نو ځکه مسلمانانو ته فرصت پيدا شو چې خپله پاملرنه فارس، روم، مصر او نورو ملکونو ته واوړي نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) هلته وفدونه ولېږل چې زياتې فايدې او لاسته راوړنې يې درلودې.

(۲) هغه قبايل چې مشرکينو سره يې معاهدې لرلې هغوی ته معلومه شوه چې مسلمانان مخ په کاميابۍ روان دي نو رسول الله صلی الله عليه وسلم سره يې رابطې شروع کړې.

د مکې مشرکينو چې همدا مسلمانان يې له خپلو کورنو رايستلي وو او په هيڅ قوت ورته قايل نه وو نو په دې صلحې باندې خبره بيخي ښکاره شوه چې مسلمانان يو قوت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانانو ته د غزوه موته لپاره هم ښه فرصت په لاس ورغي چې له دې خوا بيخي مطمئن شول چې قريش پرې حمله نشي کولای.

د بیعت الرضوان بله ګټه دا وه چې د صحابه کرامو ايمانونه هم معلوم شول چې تر مرګه يې بيعت وکړ.

بله فايده يې دا شوه چې الله (جل جلا له) د بيعت الرضوان والاوو څخه راضي شو.

په بخاري شريف کې د جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) نه روايت دی، چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) فرمايلي چې د ځمکې پر سر تر ټولو غوره خلک د بيعت الرضوان والا خلک دي.

په بل روايت کې صحيح مسلم شريف کې د جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) او هغه د حفصې رضی الله عنها نه روايت کړی چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل او ما په خپلو غوږونو تر اوريدلي چې د بيعت الرضوان صحابه (رضي الله عنهم) به جهنم ته لاړ نه شي.

له دې صلحې دا معلومه شوه چې صلحه به د اصلي دښمن سره کېږي نه د کمزوري دښمن سره، د دښمن کمزورې ډلې ټپلې به په ضمن کې داخلې وي لکه د عربو قبايل چې په دې کې داخل وو.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۴) برخه:

مکه مکرمه کې د عثمان (رضي الله عنه) ملاقاتونه

⇐ د ابو جندل (رضي الله عنه) او ابو بصير (رضي الله عنه) تازه کوونکې واقعات.

کله چې عثمان (رضي الله عنه) مکې کې هغه مسلمانانو سره وکتل کوم چې کافرانو قسم قسم عذابونه ورکول خو هغوی هجرت نه شو کولای، هغوی کې يو تن ابو جندل (رضي الله عنه) بن سهيل بن عمرو وو، سهيل بن عمرو هغه کافر مشر وو چې قريشو معاهدې يا صلحې لپاره رالېږلې وه، او ابو جندل (رضي الله عنه) يې ځوی وو کور کې يې په ځنځيرونو تړلی وه کله چې ابو جندل (رضي الله عنه) خبر شو چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) دلته د عمرې په نيت حديبيه کې دی نو له کوره ولچکو او ځولنو سره وتښتېده، او دې ځای کې يې پلار د صلحې ليکل اخري پړاو ته رسيدلي وو فقط ګوتې لګول يا دسخط کول پاتې وو، کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ابو جندل وليدو چې په ډير تکليف يې ځان رارسولی دی او ټول بدن يې له وهلو ټکولو زخمي دی نو ډير خفه شو؛ ځکه چې د صلحې شرطونه ليکل شوي وو.

سهيل بن عمرو چې کله خپل ځوان ځوی وليدو؛ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته يې وويل ما ته خپل ځوی بيرته په لاس راکړه، کنه نو زه دغه صلحه نکوم.

رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وفرمايل ګوره تر اوسه په کاغذ مهر او دسخط نه دی شوی، فقط ليکل شوي ته ماته دا خپل ځوی هديه کې راکړه.

تا خپل ځوی ته قسم قسم عذابونه ورکړي، خو هغه اسلام پرې نښود، لاکن سهيل بن عمرو و نه منله او ټينګ شو چې که ماته خپل ځوی و نه سپارې زه بيرته ځم اخر کې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) و منله او ليک يې دسخط کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابو جندل (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته وویل، یا رسول الله تاسو ما په لاس مه ورکوئ تاسو ګورئ چې دوی په ما څومره ظلمونه کړي زما دغه پلار ما په فتنه کې اچوي ما به له اسلامه وګرځوي.

خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل ای: جندله صبر وکړه، الله (جل جلاله) به تاسو ته لاره جوړه کړي لږ نور هم تکلیف تیر کړه الله (جل جلاله) به خامخا تا ته لاره جوړه کړي که زه اوس تا دلته حصار کړم زه به وعده خلاف شم او زه وعده خلافي نکوم.

له یوې خوا صلحه وشوه او ابو جندل په ژړا او واویلا خپل پلار ته په لاس ورکړل شو، له بلې خوا صحابه کرام له دیرې غوصې ناقراره وو له حلالې او سر خریلو وروسته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته د بیرته مدینې منورې ته د تللو امر وکړ.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مدینې ته ورسیدو نو اول مسجد ته لاړو لږ وخت نه وو تیر شوی، چې ابو بصیر بن عتبه بن اسید (رضي الله عنه) راورسیدو او دغه لوی سفر یې پښې ابله په لوږه تنده تر سره کړی وو، ټول بدن یې زخمي وه کافرانو هر قسم عذابونه ورکړي وو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هم ستومانه وو خو د ابوبصیر (رضي الله عنه) ورتګ نور هم پریشانه کړ، لږ وخت نه و تیر شوی چې دوه تنه ځوانان مسجد طرف ته په منډه راغلل؛ کله چې یې په ابوبصیر سترګې ولږیدې نو چغې یې کړې چې ای محمد (صلی الله علیه وسلم) موږ ته ابوبصیر په لاس راکړه وعده خلافي مکوه او د صلحې شرطونه پوره کړه.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ابوبصیر (رضي الله عنه) ته وفرمایل لاړ شه ورسره موږ دوکه او وعده خلافي نه شو کولای، ابو بصیر (رضي الله عنه) ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما مه ورته سپاره ما ته یو څو تکړه ځوانان راکړه زه مکه مکرمه درته فتحه کوم، نورو صحابه کرامو یو بل ته وکتل او ویې ویل قسم دی دغه ځوان ډیر بهادر انسان دی که اجازه ورکول شي هر کار کولی شي خو د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د امر منل ضروري وو، ځکه چې په دغسې کارونو او د هغې په حکمتونو بل څوک نه پوهیدل.

ابوبصیر (رضي الله عنه) هغه کسانو له خپلو ځانونو سره روان کړ څو منزله وړاندې هغوی دواړو خوراک لپاره کیناستل لږ وخت بعد یو تن سحراګشت یا لویو بولو ته لاړو او یو تن پاتې شو هغه سره ډیره تیره توره وه او هغه یې لاس کې اړوله راړوله، ویل یې چې دغه توره زبردسته توره ده ستا په شان ډیرو باندې ما تجربه کړې چې د اوس او خزرج قبیلو تکړه ځوانان وي او زما ورسره مقابله وي او ترې داسې سرونه غوځوم.

ابو بصیر (رضي الله عنه) ورته وویل، چې توره خو دې ما ته هم ډیره زبردسته ښکاري ته راکه چې ویې ګورم، هغه مغزوره ځوان چې په خپل طاقت ډیر نازیده، توره یې ورکړه کله چې توره ابوبصیر (رضي الله عنه) لاس ته ورغله نو په یو شړق سره یې سر له تنې جدا کړ او هیسته یې ترې وغورزاوه او دې حالت کې هغه بل هم راروان وو هغه چې کله د خپل ملګري سر ولیدو چې له تنې جدا دی نو مخ په مدینه منوره یې منډې کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه كافر مخكې دى او ابوبصير (رضي الله عنه) ورپسې دى هغه ځوان په مسجد نبوى (صلى الله عليه وسلم) ورننوتلو او چغې يې وهلې بچ مې كړئ، دې وخت كې ابوبصير (رضي الله عنه) هم ورپسې ورسيدلو او له مخ مبارک او ستركو يې د غوصې نه اور وريدو، نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته يې وويل، يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) تا خپله وعده پوره كړه زه دې په لاس وركړم اوس ته مكلف نه يې چې بيرته مې ولېږې او ما ته اوس دغه كافر راكړه چې سر يې له تنې جدا كړم.

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وويل دغه كس موږ ته پناه راوړه اګر كه دښمن هم دى موږ پناه وركړې ته يې نشې وژلى او ته بايد له دې ځايه لاړ شې ځكه موږ د صلحې تر اخره په خپله وعده ټينګ ولاړ يو.

ابو بصير (رضي الله عنه) له هغه ځايه ووتو او له ډير فكر او سوچ وروسته يې د سمندر غاړې ته د تللو فيصله وكړه هغه ځاى ډير لرې وو خو په دې خاطر چې هلته به له لوږې مړ نشي يو شى به ورته پيدا كيږي چې تر هغې ورباندې ژوند تير كړي چې مسلمانان كاميابيږي.

كله چې ابوبصير د سمندر غاړې ته ورسيدو نو فكر يې وكړو، چې دغې زبردستې تورې نه بايد كار واخلې، نو په هغه لار به اكثره د قريشو قافلې شام ته تللې او بيرته به يې تجارتي مال راوړلو نو ابوبصير (رضي الله عنه) به هره قافله لوټ كوله كافران به يا وتښتيدل يا به يې مړه كړل او خوراكي شيان يې مكمل په قريشو بند كړل له بلې خوا ابوجندل (رضي الله عنه) خپل پلار سهيل بيا تړلى وو چا ورته وويل چې ابوبصير (رضي الله عنه) د سمندر غاړې ته لاړ دى او هلته يې د قريشو د قافلو لار نيولې، ابوجندل (رضي الله عنه) بيا هم په كومه طريقه ځان خلاص كړو او د شپې ووتلو تر څو چې يې پلار خبريدو نو هغه ابوبصير (رضي الله عنه) ته ځان رسولى وو، كله چې يې ابوجندل (رضي الله عنه) وليدو كلک يې په غيږ كې ونيولو او ډير زيات خوشحاله شو، چې ملګرى يې پيدا شو.

اوس نو دوى دوه تنه زمريان سره يو ځاى شول، دواړه هغه بهادر ځوانان وو د ټولې قافلې خلكو ورسره مقابله نه شوه كولاى.

دغه خبره د مكې مكرمې نورو ځوانانو ته هم معلومه شوه او نور خلک هم ورسره يو ځاى شول تر (۷۰) يا (۸۰) د دې ځوانانو تعداد ورسيدو، له يوې خوا دغه خبره رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته هم معلومه شوه چې ابوبصير او ابوجندل او نور صحابه كرام اوس په يوه مظبوط قوت بدل شوي، هغوى د مكې خلكو باندې خوراكي توكي بند كړي او د مكې مشركين په چغو دي نو ډير زيات خوشحاله شو چې يوې خوا صلحه په خپل ځاى پاتې شوه او له بلې خوا مسلمانانو ته قوت پيدا شو.

نو همدې وخت كې د مكې مكرمې مشركينو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته ليک راولېږلو چې موږ ته د دغه كسانو ضرورت نشته موږ خو يې برباد كړو څوک يې مړه كړل څوک راوتښتيدل او مال يې را نه واخيستو ته دې خپل مسلمانان دروغواړه كه هر څوک تا ته درځي درځي دې خو چې موږ يې له شره خلاص شو.

نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خپلو ملګرو ابوبصير او ابوجندل رضى الله عنهم او نورو ته ليک وليږلو چې راشئ تاسو د صلحې د شرطونو نه مستثنى شوي ياستئ، كله چې هغوى ته دا ليک ور ورسيدو او ليک ابوبصير (رضي الله عنه) په لاس كې وو او لوستو يې چې مرګ ته يې لبيک وويلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او وفات شو (وإِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون پیا جندل (رضي الله عنه) هلته خاورو ته وسپارلو او خپله رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته راغي چې د مکې مکرمې فتحه کې هم شریک شو نورو ډیرو غزاګانو کې هم شریک شو او اخر کې اردن، لبنان کې شهید شو، إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون.

د عثمان رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۵) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت.

← ابن عباس (رضي الله عنه) نه روایت دی چې یوه ورځ عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته دعوت ورکړ، چې ډوډئ ورسره وخوري؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) یې دعوت قبول کړ او ورسره روان شو؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وړاندې او عثمان (رضي الله عنه) ورپسې وروسته روان شو کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بیرته شا طرف ته راوکتل نو ګوري چې عثمان (رضي الله عنه) یې قدمونه مبارک شماري؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته مسکی شو چې قدمونه څنګه شماري؟ خو عثمان (رضي الله عنه) څه و نه ویل، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) کور ته ورسیدو نو امر یې وکړ چې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د قدمونو د شمار برابر غلامان ازاد کړئ، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) په دومره زیات محبت ډیر زیات خوشحاله شو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمایي تر هغې تاسو کامل مومن کیدای نشئ چې تر څو زه درته د ځان، مال، مور او پلار نه زیات محبوب نشم.

← جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) فرمایي چې عثمان (رضي الله عنه) ته له بهر نه تجارتي مال کې شهد او نور خوراکي شیان راغلل هغه به یې په خلکو تقسیم کړل او خپله به کور ته لاړو او سرکې سره به یې د وربشو ډوډی خوړله.

← په یو بل روایت له جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) نه روایت دی، چې یوه ورځ عثمان (رضي الله عنه) د سفر په حالت کې خپله پیاده روان وو او غلام یې په اوښ سپور کړی وه نو ما ورته وویل ای امیر المؤمنینه تا خو غلام په اوښ سپور کړی او تا د اوښ مهار نیولی نو ویې فرمایل، مسلمانان ټول یو شان دي یو په بل بهتري په تقوی کې لري او دا هم زما په شان انسان دی نو چې زه ستومانه کېږم دا هم ستومانه کېږي.

← عبد الله ابن عباس فرمایي چې ما د جمعې په ورځ عثمان (رضي الله عنه) ولیدو چې مسجد کې پوزي باندې اوده وو بیا راپورته شو اودس یې وکړو او په ممبر یې خطبه وویله او د پوزي نښانونه یې په بدن معلومېدل.

← یو بل حدیث شریف د ابونعیم نه روایت دی، چې عثمان (رضي الله عنه) سفر نه راغی او چې کله راورسیدو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل دا اوښ دي چو کړه یا کینوه، عثمان (رضي الله عنه) اوښ کینولو نو هغې باندې غوړي او شهد بار وو، رسول الله (صلی الله علیه وسلم)

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـرې لـړ وخـوړل او دعـا يـې ورتـه وکـړه نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) ورتـه وفرمايـل چـې مـا دغـه ټـول خيـرات کـړل ځکـه چـې پـه کـوم شـي بانـدې سـتا مبـارک لاس ولګېـږي نـو د هغـې قيمـت څـوک نشـي پـوره کـولای نـو ځکه اوس دا د الله (جل جلا له) په لاره کې تقسيم کړه

د عثمان (رضي الله عنه) سيرت (۱۶) برخه:

◄ د عثمان (رضي الله عنه) د سخاوت بله بېلګه:

◄ په عثمان رضي الله عنه د جنت زيری.

◄ عثمان رضی الله عنه د خپل بدن د صفايې زيات خيال ساتل:

د مـدينې لارو کوڅـو کـې سـوالګر ګرزيـدو خـو لـه غريبـۍ چـا ورسـره کومـک نشـو کـولای نـو چـا ورتـه د عثمـان (رضـي الله عنـه) کـور وښـوده، سـوالګر د عثمـان (رضـي الله عنـه) کـور تـه راغـی کلـه چـې يـې غوښـتل دروازه وټکـوي د کـور لـه دننـه څخـه اواز راغـی، چـې خپلـې بـې بـې تـه وايـی، چـې د ډيـوي پلتـه يـا بـاتۍ غټـه يـا ډبلـه ده تيـل زيـات سـوځوي دا پلتـه نـرئ کـړه، نـو سـوالګر حيـران شـو چـې دا خـو دومـره بخيـل سـړی دی چې د ډيـوې پلتـه هـم نـرۍ کـول غـواړي نـو مـا تـه بـه څـه راکـړي خـو بلـه چـاره نـه وه؛ نـو اخـر يـې لـه سـوچ او فکـر وروسـته دروازه وټکولـه نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) راووتـو سـوالګر بـه ډېـر مشـکلات او ضـرورتونه ورتـه بيـان کـړل نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) چـې کـور کـې دومـره څـه نلـرل نـو لـه لاسـه يـې ونيولـو او ورتـه يـې وويـل راځـه نـو سـوالګر ورسـره روان شـو کلـه چـې د مـدينې منـورې ابـادۍ پـه ختميـدو شـوه سـوالګر ودريـدو ورتـه يـې وويـل تـه مـا چيرتـه بيـايې؟ خلـک خيـرات ورکولـو لپـاره کـور تـه ځـي او تـه مـا اوس د مدينې نه بهر بيايې.

عثمـان (رضـي الله عنـه) ورتـه وويـل مـه ويريـږه سـتا د ضـرورتونو سـامان زمـا کـور کـې نـه وو ځکـه مـې دلتـه راوسـتې، کلـه چـې دواړه د مـدينې منـورې نـه بهـر را ووتـل نـو هلتـه د عثمـان (رضـي الله عنـه) د تجـارت قافله رارسيدلې وه نو عثمان (رضي الله عنه) هغه سوالګر ته وويل وا خله دا شيان ټول ستا شول.

سـوالګر حيـران ودريـد او يقـين يـې نـه راتلـو چـې د ډيـوې پلتـه نـرۍ کولـو والا دې دومـره سـخي وي چـې دومـره شـيان دې ورکـړي؛ نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) تـه يـې وويـل، تـه مـا پـورې ټـوقې مکـوه کـه کـوم شـی دی له زړه نه منلی وي رابې کړه کنه نو زه په خپله مخه ځم.

عثمـان (رضـي الله عنـه) ورتـه وويـل، زه ټـوقې نکـوم دا شـيان ټـول سـتا شـول او خپلـو غلامـانو تـه يـې وويل دا سامان ټول ورکړئ.

کلـه چـې د سـوالګر پـوخ يقـين وشـو چـې رښـتيا وايـې نـو ورتـه يـې وويـل زه دغـه ټـول سـامان نـه اخلـم دا زمـا لـه ضـرورتونو زيـات دي زه لـه مجبوريتـه سـوال تـه اړ شـوی يـم؛ نـو ماتـه دومـره څـه راکـړه چـې ضـرورت ورته لرم.

عثمـان (رضـي الله عنـه) لاسـونه پورتـه کـړل دعـا يـې وکـړه چـې يـا الله (جـل جـلا لـه) شـکر دی چـې دغـه سـامان د دې سـوالګر لـه ضـرورته زيـات دی کـه چيرتـه تـرې کـم وی، نـو نااميـده بـه لاړ وو بيـا يـې سـوالګر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته وویل دا سامان که ستا له ضروریاتو زیات وي خه خبره ده خو چې کم نه وي او سامان یې ورته وسپارلو.

نو سوالگر ترې پوښتنه وکړه چې اوس دا راته ووایه چې تا خپلې بې بې ته وویل چې د ډیوې پلته نرۍ کړه او اوس دومره سخاوت کوې، دې که څه راز دی؟ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل هلته ماسره دا فکر وو چې زه اسراف کوونکو کې رانشم ځکه چې الله (جل جلاله) اسراف کوونکی د شیطانانو ورونه بللي او دلته خبره د الله (جل جلاله) سره ده دا صدقه چې څومره ډېره وي ثواب یې ډېر وي نو بیا سوالگر ښې ډېرې دعاوې ورته وکړې او له سامان سره ترې رخصت شو.

ابو موسی الاشعري (رضي الله عنه) فرمايي، چې یوه ورځ زه او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) یو باغ ته داخل شو او ما ته یې وویل چې ته دروازه ساته چې څوک بې اجازې رانشي.

د صحابه کرامو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره دومره مینه وه چې لږ وخت به ترې غایب شو نو وریسې کرځیدل به نو عمر (رضي الله عنه)، ابوبکرصدیق (رضي الله عنه) او عثمان (رضي الله عنه) بیل بیل وریسې راوتلي وو او پوښتنې به یې کولې نو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ته چا ویلي وو، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په دغه طرف لاړو؛ نو هغه باغ طرفته راغي دروازه یې وټکوله؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما ته وفرمایل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زیری پرې وکړه.

نو ما چې دروازه خلاصه کړه نو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) وو، نو زیری مې وربان‍دې وکړو چې ډېر زیات خوشحاله شو بیا لږ وروسته بل چا دروازه وټکوله بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زیری پرې وکړه نو ما چې دروازه خلاصه کړه نو هغه عمر (رضي الله عنه) وو، نو زیری مې پرې وکړو چې عمر (رضي الله عنه) هم ډېر زیات خوشحاله شو بیا لږ وروسته بل چا دروازه وټکوله بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زیری پرې وکړه. نو ما چې دروازه خلاصه کړه هغه عثمان (رضي الله عنه) وو او زیری مې پرې وکړو چې عثمان (رضي الله عنه) هم بېخي زیات خوشحاله شو.

د عثمان (رضي الله عنه) بې بې مبارکې نه چې نوم یې احادیثو نه دی ذکر کړی روایت کړیدی چې عثمان (رضي الله عنه) به د خپل بدن د صفایي ډېر خیال ساتلو او هره ورځ به یې غسل کولو تر څو یې بدن صاف ستره وي عطر او رانجه به یې زیات خوښول.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۱۷) برخه:

⇐ د ابوهریره (رضي الله عنه) نه روایت دی چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل، داسې زمانه به راشي چې اختلافونه او فتنې به زیاتې شي او زما د امت زیات خلک به وربان‍دې اخته شي نو موږ ورته وویل چې یارسول الله (صلی الله علیه وسلم) نو بیا موږ ته څه کول پکار دي؟ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) طرف ته اشاره وکړه چې د امیر او ملگرو لاره یې تعقیب کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

⇐ د ام کلثوم (رضي الله عنه) نه روايت دی، چې عثمان (رضي الله عنه) به د شپې تهجد و ته پورته کيدو او موږ به ورته ويل، يا ما را پاڅوه يا کوم غلام چې د اوداسه اوبه درکوو نو عثمان (رضي الله عنه) به فرمايل چې زما زړه نه غواړي چې څوک له خوبه پاڅوم بيا به يې دوه رکعته لمونځ کې ټول قران کريم ختم کړ.

بيا عطا بن رباح (رضي الله عنه) فرمايي چې کله به عثمان (رضي الله عنه) د ماسختن لمونځ امامت وکړ، چې کله به فارغ شو نو يو طرف ته به يې نفل شروع کړل تر هغې چې ټول قران کريم به يې اخر په وترو کې ختم کړو.

مشکوة المصابيح د صحيحنو روايت نقل کړی چې عثمان (رضي الله عنه) به کله د جنازې ته حاضر شو او بيا به قبر ته ورسره لاړو نو بيا به د قبر په غاړه ودريدو او زيات به يې وژړل تر هغې چې د وعظ کولو توان به يې نه وو.

نو صحابه کرامو ترينه پوښتنه وکړه چې يا اميرالمؤمنين ته بل وخت کې دومره نه ژاړې لکه د قبر په غاړه دا ولی؟

نو عثمان (رضي الله عنه) وفرمايل، چې قبر د اخرت اولنی منزل دی که څوک دې کې کامياب شو نو وړاندې به هم کامياب شي او که دلته په سوال جواب کې څوک ناکام شو نو اخرت کې به هم ناکام وي.

د عثمان (رضي الله عنه) نه روايت دی چې زه په مسجد نبوي (صلی الله عليه وسلم) په باب السلام باندې ننوتم او له لمونځ وروسته به باب جبرائيل (ع) باندې وتلم، يوه ورځ مې لره بيړه وه نو باب جبرائيل (ع) باندې وتلم چې د خلکو د راننوتلو له وجې ګڼه ګوڼه جوړه شوه نو ګورم چې يو يمني ځوان توره په لاس کې نيولی او چې زه يې وليدم نو توره يې راته پورته کړه چې ومې وهي، ما يې لاس ونيوه ما وويل څه کوې نو هغه وويل وژنم دی، نه دې پرېږدم؛ نو ما ورته وويل ولې مې وژنې؟

نو هغه يمني ځوان راته وويل ځکه دې وژنم چې د يمن امير ظلم راباندې کړی!

عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما ورته وويل ظلم په يمن کې درباندې شوی او ما دلته مدينه کې وژنې؟ نو هغه يمني ځوان وويل، هو. ځکه چې هغه امير يا والي تا مقرر کړی ته يې مسؤول يې ولی دا سې خلک مقررو چې ظلم کوي، عثمان (رضي الله عنه) وايي ما ورته وويل خبره دې صحيح ده؛ خو تا ما ته کله شکايت کړی او ما ستا شکايت نه دی اوريدلی او تاسره می عدالت نه وي کړی.

په کار خو داوه چې تا شکايت کړی وی که ستا خبره رښتيا وي ما به هغه معزول يا لرې کړی وای او ستا انتقام به مې ترې اخيستی وای، خو ستا دغه حرکت چې بی سواله او بی جوابه ما وژنې مناسب نه دی.

نو صحابه کرامو راته وويل يا اميرالمؤمنين دا کم عقل دښمن دی دا همدا سې پرېښودل نه دي پکار؛ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما بيا هغوی ته وويل چې څوک شته چې دغه ځوان وپېژني او ضمانت يې وکړي چې بيا به مدينې ته نه داخلېږي نو يو خپلوان يې راپيدا شو او هغه يې ضمانت وکړ او ما خوشی کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره له دي چې زه وربانديې وه شوم چې دغه ځوان درواغ ويل او فقط زما د وژلو لپاره دستوري راغلى وه؛ خو الله (جل جلا له) ماته طاقت راکړو چې ويې نيسم خو دغه دښمن ما معاف کړ.

يو روايت کې ذکر دي•، چې عثمان (رضي الله عنه) ته يوه ښځه راتله او خپل ضروريات به يې ورته ويل او عثمان (رضي الله عنه) به کومک ورسره کولو خو يو څه وخت نادرکه شوه نو عثمان (رضي الله عنه) يې پوښتنه وکړه چې هغه ښځه ډير وخت وشو چې نه ده راغلى نو چا ورته وويل چې د هغې بچى پيدا شوى او ناروغه ده نو عثمان (رضي الله عنه) ورته د بچي لپاره جامې او نور لباس ورولېږل او (۵۰) ديناره يې ورته د مياشتې مقرر کړل بيا چې د ماشوم عمر يو کال شو نو دغه روپۍ يې (۱۰۰) ديناره کړې.

❁❁❁❁❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۸) برخه:

د ساحر وژل:

په اخيستو او خرخولو کې اسانتياوې.

د مرتد حکم او څوک په مرتدانو کې راځي؟

◆ البدايه وانهايه حياة عثمان (رضي الله عنه) کې ذکر کړي چې عثمان (رضي الله عنه) ته يو سړى راغلو ورته يې وويل، زما يو دوست يوې ښځې سره ډير په مينه واده کړى وو يو بل باندې ډير ګران وو اوس يې تر منځ شخړه راغلې او زما دوست خپلې ښځې ته طلاق ورکړى اوس وربانديې پښيمانه دى او دواړه ژاړي او يو له بله جدا يې نشي زغملاى؛ نو زه غواړم چې د خپل دوست دغه ښځې سره نکاح وکړم او بيا يې د دخول يا جماع کولو وروسته طلاقه کړم.

ترڅو يې زما دوست بيا په نکاح کړي نو ستا څنګه خوښه ده؟

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل دغسې نکاح په اسلام کې نشته او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ترينه منع فرمايلى ده او فرمايلي يې دي، چې دغسې نکاح کوونکى باندې د الله (جل جلاله) لعنت دى پام کوه چې دغسې يو کار رواج نکړې چې تر قيامته به يې ګناه ستا په غاړه وي.

ستا دوست او د ده په شان نور خلک بايد د طلاق مسئله توقي و نه ګڼي او له داسې الفاظو ځان وساتئ چې بيا په ناخبرئ کې د خپلې حلالې ښځې سره په دايمي زنا لګيا يي.

◆ عبدالرحمن ابن زيد (رضي الله عنه) فرمايي چې ام المؤمنين حفصې رضي الله عنها باندې يوې ښځې چې ساحره وه سحر کړى وو او ډيره يې په تکليف کړې وه نو ما هغه ونيوله او هغې اقرار وکړ چې زه ساحره يم؛ نو ما ورته د سحر ګناه بيان کړه چې سحر کفر دى او ساحر کافر دى توبه ترې وباسه او ام المؤمنين حفصه (رضي الله عنه) له سحره خلاصه کړه، خو هغې انکار وکړو نو ما ووژله کله چې عثمان (رضي الله عنه) خبر شو نو ډير په غصه شو عبد الله ابن عمر (رضي الله عنه) ورته وويل، ته په داسې يو چا باندې خفه يې چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يې وژل روا ګڼلي او يو حديث يې

• الدايه و النهايه حياة عثمان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته ذکر کړو نو عثمان (رضي الله عنه) چوپ شو او هيڅ يې و نه ويل، ځکه چې تر دې وخته دغه حديث ورته نه وو رسيدلی او بيا يې په همدې حديث باندې د عمل کولو فرمان وليکلو چې که ساحر توبه و نه باسي وژل يې روا دي.

◆ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما له يو تن نه ځمکه واخيستله او ځمکه مې تر خپل تصرف لاندې راوستله او د ځمکې د مالک لږ څه روپۍ پاتې شوې وې، ما انتظار کولو چې هغه سړی روپيو پسې راشي خو هغه ډيرې ورځې رانغې بيا يوه ورځ په لاره کې راسره مخ شو نو ما ورته وويل ته خپلو روپيو پسې ولی رانغلې؟

نو هغه راته وويل، چې تا زما سره غدر يا دوکه کړې او زه دې غولولی يم، عثمان (رضي الله عنه) فرمايې ما ورته وويل، ما خو تا ته ستا د خوښې قيمت درکړی نو څنګه مې دوکه کړې يې؟

نو هغه سړي راته وويل، کله چې ما تا باندې ځمکه خرڅه کړه هغې وخت کې زه راضي وم خو لږ وخت وروسته ډيرو خلکو راته وويل چې ارزانه دې خرڅه کړې؛ نو ځکه زه هم پښېمانه يم نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، سره له دې چې ځمکه زما تصرف کې راغلې ده او تا په خپله خوښه راباندې خرڅه کړې؛ خو ما له رسول الله (صلی الله عليه وسلم) نه اوريدلي چې په اخيستلو او خرڅولو کې اساني کوونکی به جنت ته ځي نو ستا خوښه ده چې خپلې روپۍ اخلې يا ځمکه او يا لوړ قيمت اخلې؟ نو هغه سړي خپله ځمکه واخيسته او ما ته يې ورکړل شوې روپۍ بيرته راکړې.

◆ د عبدالله ابن مسعود (رضي الله عنه) نه روايت دي چې د مسليمه کذاب وخت کې بعضي خلکو ايمان پرېښود نو ما عثمان (رضي الله عنه) ته خبر ورکړو چې زه دغسې خلکو سره څه وکړم؟

نو عثمان (رضي الله عنه) راته ليک راولېږلو چې دوی ته اسلام وړاندې کړه که بيرته يې اسلام ومنلو نو معاف يې کړه او که په کفر ولاړ وو نو قتل يې کړه ځکه چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) فرمايلي دي هر هغه چا چې د کافر صف مضبوط کړ او په دې هم پوهېدلو چې کافر ظالم دی يا يې د کافر حمايت کولو نو وژل يې روادي او مسليمه کذاب تر ټولو اشد کافر دی؛ نو، عبدالله ابن مسعود (رضي الله عنه) فرمايي، ما همداسې وکړل څوک چې بيرته اسلام ته راوګرځيدل هغو مې معاف کړل او چې څوک په ارتداد او کفر ټينګ پاتې شول ټول مې ووژل••.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۹) برخه:

د دين فکر او کرامات.

عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د وفات نه وروسته زه غمجن او فکرمند لاره کې ناست وم، چې عمر (رضي الله عنه) راباندې سلام اچولی وو او زه نه وم پوه شوی بيا عمر (رضي الله عنه) ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته شکايت وکړو چې عثمان زما د سلام جواب رانکړ.

•• البدايه والنهايه باب خليفة عثمان، حياة حياةالصحابه جلد 2 ،اسد الغابه جلد 4.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې زه مسجد ته لاړم نو ابوبکرصدیق (رضي الله عنه) راته وویل، ولې دې د خپل ورور عمر (رضي الله عنه) د سلام جواب نه دی ورکړی، په څه شي ترې خفه یې؟ نو ورته مې وویل، ما نه لیدلی او نه پرې پوهه شوی یم؛ نو ابوبکر (رضي الله عنه) وفرمایل ته صحیح خبره کوې؛ خو زما په فکر ته به په کوم سوچ او فکر کې ډوب وې، نو ما ورته وویل هو په الله (جل جلاله) قسم چې همداسې وه ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) راته وویل هغه څه سوچ او فکر وو چې ته یې دومره پریشانه کړی وې، نو؛ ما ورته وویل، چې د دې امت د نجات او خلاصۍ لار په فکر کې وم، نو ابوبکر (رضي الله عنه) راته وویل، چې ما سره هم دا فکر وو خو ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه پوښتنه وکړه هغه راته وویل چې د امت د نجات لاره په قران او سنت کې ده باید تر ټولو اول همدا راونیسئ؛ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایي زه ور پورته شوم او د ابوبکر (رضي الله عنه) تندی مې ښکل کړ ما ورته وویل، چې ته د دې اهل یې چې ترې پوښتنه وکړې.

◆ ماوردي د عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) نه روایت کړی چې عثمان (رضي الله عنه) د جمعې خطبه ویله او لاس کې یې امسا وه چې د جهجاه په نوم یو تن ورپورته شو او امسا یې ترې واخیسته او ماته یې کړه؛ خو عثمان (رضي الله عنه) هېڅ و نه ویل او نه یې خطبه قطع کړه او نه بل چا د خطبې د اوریدلو په وجه څه وویل، عثمان (رضي الله عنه) یوه ګوته پورته کړه او څه اشاره یې وکړه او بیا یې له خطبې نه وروسته هم څه و نه ویل. بیا لږ وخت بعد موږ ولیدل چې د جهجاه په لاس دانه راختلې بیخي زیاتې چغې او فریاد ترې کوي تر هغې چې له هماغه دانې مړ شو نو ټولو به ویل چې دا د عثمان (رضي الله عنه) د ښېرا او له امله داسې شو.

◆ په یو روایت کې طبقات الکبری لیکلي چې عثمان (رضي الله عنه) یوه ورځ خپل غلام ته وویل ما یوه ورځ ستا غوږ کش کړی وو ته راشه او زما غوږ ونیسه او کش یې کړه نو هغه ورته وویل چې ما بښلی یې نه یې کش کوم خو عثمان (رضي الله عنه) ورسره نه منله تر هغې چې غلام یې مجبور کړ، چې غوږ نه یې ونیسي نو چې کله یې له غوږه ونیولو لږ یې کش کړ زه یې نه غوښتل چې ډیر یې کش کړي او عثمان (رضي الله عنه) به ورته ویل ښه پوره یې کش کړه چې د قیامت په ورځ د ر څخه خلاص شم.

◆ تاج البستکي طبقات الکبری کې لیکلي چې یو سړی عثمان (رضي الله عنه) ته راغلو او نور صحابه کرام هم ورسره ناست وو هغه وویل، چې یو سړی به دلته راشي چې هغه په لاره کې یوې زنانه سره بدکاري کړې وي نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل، چې یو سړی به دلته راشي چې د سترګو به یې د زنا نښې او نښانې معلومېږي؛ نو هغه سړي ورته وویل، ولې له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه بعد هم وحې نازله شوه چې تا ته یې په سترګو کې د زنا نښې ښکاري؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل دا وحې نه ده تجربه او کرامت دی چې الله (جل جلاله) یې چا ته ورنصیب کړې زه زنا کار پېژنم او ما ته یې په سترګو کې نښې نښانې معلومېږي، نو هغه سړی چې په خپل ځان پوی شو نو چوپ شو نور یې کومه خبره ونکړه.

◆ محمد بن عبدالله ابن موسی خفاف فرمایي، چې موږ شام ته لاړو نو موږ یو سړی ولیدو چې پرمخې پروت دی او پښې یې د پنډیو سره او لاسونه یې د اوګو سره پرې شوي دي او په سترګو ړوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او چغې وهي های د دوزخ اوره های د دوزخ اوره هلاک شوم تباه شوم برباد شوم جهنمي شوم؛ نو مورِ تري پوښتنه وکړه چې دا ولی؟ چا درسره داسې کار وکړ، نو هغه وویل چې کله عثمان (رضي الله عنه) محاصره شو او د هغه کور ته خلک ننوتل نو زه هم په هغې خلکو کې وم نو مورِ چې د هغه کوټې ته داخل شو؛ نو د هغه بي بي هلته وه هغه له کوټې راووتله او ماته مخې ته راغله ما هغه په څپیړه ووهله او عثمان (رضي الله عنه) زه ولیدم او هغه راته ښیراوې وکړې، چې د پښو، لاسو او سترګو خلاص شې او جهنم دې ځای شه نو زه فوراً له هغه ځایه راووتلم دلته شام ته راغلم دلته څوک وه زه پرې پوی نه شوم راغی او زما لاسونه یې په اوږو کې، او پښې له پنډیو سره پرې کړل او سترګې یې را نه و ویستلې اوس فقط د جهنم لاره راته پاتې ده او بس•.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۲۰) برخه:

د عثمان رضي الله عنه د شهادت اسباب او د جنت زیری.

◆ یوه ورځ رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په جبل احد ولاړ وو چې دغه غر په خوځیدو شو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل ودریږه تا باندې یو نبي (صلی الله علیه وسلم)، بل صدیق او دوه شهیدان ولاړ دي نو غر ودرید او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره ابوبکر (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه) او عثمان (رضي الله عنه) وو.

◆ د ابوموسی الاشعري (رضي الله عنه) نه روایت دی چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زما سره په یو باغ کې وه نو چا دروازه وټکوله نو زسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل چې دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت او شهادت زیری ورکړه نو کله چې ما دروازه خلاصه کړه نو هغه عثمان (رضي الله عنه) وو.

◆ د ام المؤمنین عایشې صدیقې رضي الله عنها نه روایت دی چې ماته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د وفات نه لږ مخکې وفرمایل چې ما ته زما ملګری راوغواړه نو ما ورته وویل ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) نو هغه وویل نه، بیا ما ورته وویل عمر (رضي الله عنه) هغه راته وویل نه بیا ما ورته وویل عثمان (رضي الله عنه) نو هغه راته وویل هو نو ما اعثمان (رضي الله عنه) راوغوښتنو کله چې عثمان (رضي الله عنه) راغی نو ما ته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل ته لږ وړاندې لاړه شه زما عثمان (رضي الله عنه) سره پټه خبره ده نو زه تري لرې کیناستم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) ته غوږ کې خبرې وکړې چې د عثمان (رضي الله عنه) شکل ورسره تغیر شو بیا یې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته لاس ورکړو لکه چې څوک چا سره قول او وعده کوي.

بیا چې کله د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت اخري وخت شو او خوارجو ظهور وکړو او هغوی عثمان (رضي الله عنه) کور کې محاصره کړ نو هغې کې څه ناپوهه مسلمانان هم وو او عثمان (رضي الله عنه) د هغوی سره جنګ کول نه غوښتل او ویل یې چې ما ته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د

• شرح اصول عقاید اهل السنه والجماعه للالکایی ج 9 صف 132

(c) ketabton.com: The Digital Library

صبر کولو امر کړی دی نو موږ ته هغه خبره یاده شوه چې عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره لاس باندې عهد او وعده کړې وه.

◆ د عبد الله ابن عمر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې کله خوارجو عثمان (رضي الله عنه) خپل کور کې محاصره کړ نو هغوی د منافقینو او بعضي قوم پرستو مسلمانانو په شمول (۲۰۰) تنه وو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته په دیوال سر ورښکاره کړ او ورته یې وویل، تاسو ولی زما وژلو پسې راخیستي دي؟ ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه اوریدلي دي چې له دریو قسمه خلکو علاوه د هیچا وژل روا نه دي.

اول: محصن زناکار چې واده یې وي او بیا هم زنا وکړي، نو رجم کیږي یعنې په تیږو به ویشتل کیږي، چې تر څو مړ شي.

دویم: قصاص والا یعنې چې چا په ناحقه قتل کړی وي او ثبوت پرې وشي نو وژل کیږي به.

دریم: مرتد چې د اسلام نه بیرته کفر ته ور وګرځي نو وژل یې روا دي.

نو ای خلکو قسم په الله (جل جلاله) چې ما نه په جهالت کې زنا کړې او نه په اسلام کې، قسم په الله (جل جلاله) چې ما هیڅ کله ناحقه قتل هم نه دی کړی او قسم په الله (جل جلاله) چې زما په زړه کې هم د مرتد کیدلو سوچ او فکر نه دی پیدا شوی، بیا عثمان (رضي الله عنه) وفرمایل زه په الله (جل جلاله)، رسول الله (صلی الله علیه وسلم)، ملایکو او اخرت ایمان لرم نو بیا ولې زما مرګ درته اسانه ښکاري؟

ابو امامه (رضي الله عنه) فرمایي، چې کله د عثمان (رضي الله عنه) کور باغیانو خوارجو محاصره کړ خوراک، څښاک او هر څه یې وربانديې بند کړل، نو د عثمان (رضي الله عنه) د کور تر څنګ د بلاط په نوم کورونه وو، هغه طرف د باغیانو او خوارجو نه په امن کې وو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) د قضایې حاجت لپاره تللی وه او موږ هلته ناست وو نو موږ ته یې تشریف راوړ او ویې وفرمایل چې باغیان او خوارج ماته د قتل ګواښونه راکوي.

ابو امة فرمایي موږ ورته وویل، تا ته الله (جل جلاله) کافي دی هغه به دی مددګار شي نو بیا عثمان (رضي الله عنه) هماغه خبره تکرار کړه چې غیر له ناحقه قاتل، محصن زناکار او مرتد نه د بل مسلمان وژل نه دي روا تر څو چې د کافر صف ته نوي لاړ او هغه یې نوي قوي کړي.

ابو هریره (رضي الله عنه) فرمایي چې کله خوارجو او باغیانو د عثمان (رضي الله عنه) کور محاصره کړو زه عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم او د باغیانو سره د جنګ کولو مشوره مې ترې غوښتله او د دې محاصرې ډیرې ورځې تیرې شوې وې ما فکر وکړ چې عثمان (رضي الله عنه) به ډیر وږی او تږی وي؛ خو چې ومولیده بالکل تازه وو، نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل چې ما ته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب کې راغی او راته یې وویل ته به ډیر تږی شوی یې؟

نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایي ما ورته وویل هو !

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل، که غواړې چې الله (جل جلاله) په دې خوارجو فتحه درکړي هم الله (جل جلاله) به دې امداد وکړي او که غواړې موږ سره جنت کې روژه ماته کړې نو هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا خوښه ده نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما ورته وويل، چې يا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) غواړم جنت کې له تاسې سره روژه ماته کړم.

نو ابو هريره (رضي الله عنه) فرمايي، چې عثمان (رضي الله عنه) د خپلې کوټې بام ته اشاره وکړه چې له دې بام نه يو ه بوقه چې اوبه پکې وې راښکته شوه او ما ته يې اواز وکړو چې اوبه وڅښه او ما له هغې بوقې اوبه وڅښلې قسم دی چې تر او سه زما په سينه کې د هغې اوبو يخوالی او خوږوالی په خوله کې محسوسوم.

د عثمان (رضي الله عنه) به ضد دغه بغاوت يو يهودي چې عبد الله بن سبا نوميده شروع کړی وه کله چې عثمان (رضي الله عنه) خليفه شو؛ نو له اولې ورځې دغه يهودي دغه خبرې کولې چې د خلافت حق د علي (رضي الله عنه) دی او علي (رضي الله عنه) د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) زوم او د تره ځوی دی نو چې کله علي (رضي الله عنه) خبر شو هغه ترې شام ته وتښتيدو او (۲) تنه خوارج علي (رضي الله عنه) قتل کړل دغه يهودي عبد الله ابن سبا شام کې بعضې کمزوري مسلمانان د قوم پرستۍ په شعار وغولول او څه اندازه خوارج او منافقين هم ورسره شول اخر يې دغه شورش او بغاوت ته عملي بڼه ورکړه او مدينې منورې ته راغلل.

د خوارجو اول هدف دادی چې لمړی هغه مسلمانان له منځه وړي چې په اسلام مضبوط او ټينګ ولاړ وي، د خوارجو شعارونه تل غولوونکي او تير ايستونکي وي چې بې علمه او کمزوري مسلمانان وربانديې ډير ژر غوليږي همدا وجه وه چې، دغه عبد الله ابن سبا يهودي د مکې د فتحې په ورځ عثمان (رضي الله عنه) ته راغلی وو او قسمونه يې ورته خوړلي وو، چې زه مسلمان شوی يم او کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته پس له نيولو راوستل شوی وه؛ نو عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته ويلي وو، چې ما ته يې قسمونه خوړلي چې زه مسلمان يم او عثمان (رضي الله عنه) يې ضمانت هم کړی وه.

خوارج نه يوازې چې دروغجن دي بلکې احسان فراموشه هم دي بيا همدې يهودي، نور خوارج تيار کړل چې د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت موضوع مشکوکه کړي او په ضد يې قيام وکړي[•].

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۲۱) برخه:

عبدالله ابن سبا څوک وو؟

د عبد الله ابن سبا غلطې کارنامې.

د مسلمانانو تر منځ خپل منځي جګړې.

◆ په صحابه کرامو د کفر او ارتداد تاپه لګول خصوصاً په ابوبکر (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه)، عثمان (رضي الله عنه) او ام المؤمنين عايشه رضی الله عنها صديقه باندې او په بې بي عايشه (رضي الله عنه) باندې د زنا تهمت سره له دې چې قران کې يې د صفايې آياتونه نازل شوي دي.

• کنزالعمال جلد 1 صفحه 78، مسند امام احمد جلد 4، البدايه والنهايه جلد 7 صفحه 181، اخرج ابن سعد جلد 3 صفحه 46 عن ابی سهله بمعناه اطول من هذا وعند عبد الرزاق والحسن بن سفيان

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مسلمانانو تر منځ د کنځلو او بدو ردو ویلو رواج همدې خبیثو شروع کړی دی.
- د لعنت ویلو رواج ابن سبا شروع کړی.
- د شیعه مذهب بنسټګر همدا یهودي دی.
- علي (رضي الله عنه) ته د ربوبیت صفات همده ورکړي او رواج کړي دي.
- د احترام او عزت په نوم د یو مسلمان بل مسلمان ته سجده همدې لعین رواج کړې ده.
- د مسلمانانو د یو بل په وژلو باندې د جنت ګټلو دروغجن شعار همدې لعین رواج کړي دي.

عبد الله ابن سبا له اصله یمني وو چې په ابن الاسود مشهور وو او یهودي وو ډیر چالاک او فصیحې ژبې والا وو؛ نو ځکه یهودیانو د مسلمانانو تر منځ د نفاق اچولو لپاره غوره کړ، بعضې اسلامي زده کړې یې ورزده کړې او مدینې منورې ته یې د خپلو موخو او اهدافو د تر لاسه کولو لپاره راولیږلو او ظاهراً یې د اسلام راوړلو اعلان وکړ، د مسلمانانو تر منځ به یې هر وخت د نفاق خبرې خپرولې زیاته موقع هغه وخت په لاس ورغله چې د صحابه کرامو (رضي الله عنه) د اهل حل والعقد شورې د علي (رضي الله عنه) په خوښه عثمان (رضي الله عنه) خلیفه وټاکل شو؛ نو دغه یهودي به خلکو ته ویل چې د خلافت حق د علي (رضي الله عنه) وو؛ خو عثمان (رضي الله عنه) ترینه په زور ځان خلیفه کړ.

دغه یهودي به علي (رضي الله عنه) ته د الوهیت صفتونه ورکول، ده به ویل د علي (رضي الله عنه) چې خوښه نه وي نو نعوذبالله، الله (جل جلاله) هېڅ نه شي کولای د قرانکریم د لسو سپارو پټولو الزام یې په رسول الله (صلی الله علیه وسلم) باندې ولګولو.

علي (رضي الله عنه) ته به یې علم غیب ثابتول او علي (رضي الله عنه) په باره کې داسې خبرې کولې چې سراسر دروغ دي، دې یهودي به ویل نبوت لپاره علي (رضي الله عنه) غوره شوی وو؛ خو چې کله جبرایل (ع) راغی نو د علي (رضي الله عنه) په بستره محمد (صلی الله علیه وسلم) پروت وو نو په غلطۍ کې یې وحې نازله کړه.

دغه یهودي عبد الله ابن سبا اول حجاز کې همداسې د علي (رضي الله عنه) د الوهیت خبرې خپرې کړې او د قبایلو نوي مسلمان شوي خلک یې ځان سره ملګري کړل بیا یې د قریشو کمزوري مسلمانان چې لا له اسلامه پوره خبر نه وو د قومیت په اور کې سره راجمع کړل.

کله چې علي (رضي الله عنه) خبر شو نو د نیولو حکم یې وکړو؛ خو دغه چالاکه تري کوفې ته وتښتیدو او نور ملګري یې هم پټ شول فقط (6) شپږ تنه علي (رضي الله عنه) ته په لاس ورغلل له هغوی نه علي (رضي الله عنه) پوښتنه وکړه چې تاسې زما په باره کې څه عقیده لرئ، هغوی هماغه د الوهیت یعنې ربوبیت صفات بیان کړل نو علي (رضي الله عنه) هغوی اور ته واچول علي (رضي الله عنه) څه وخت بعد کوفې ته لاړو.

الجحفي (رضي الله عنه) فرمایي، چې زه خبر شوم چې علي (رضي الله عنه) دلته راغلی نو زه ورغلم او د جمعې ورځ وه؛ نو ما تري واوریدل چې ویې فرمایل، چې له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه بعد بهتر خلک ابوبکر (رضي الله عنه) او عمر (رضي الله عنه) دي له خطبې وروسته ما تري پوښتنه وکړه چې ابن الاسود خو وایي چې ته په دواړو خلیفګانو لعنت وایې؛ نو، علي (رضي الله عنه) وفرمایل نعوذ بالله زه د ابن الاسود خبیث د خبرو نه پناه غواړم بیا یې وفرمایل چې ما ته یې حاضر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړئ، خو عبدالله ابن سبا له هغې ځایه بصرې ته تښتیدلی وه کله چې هلته ورپسې ورغې، بیا یې بصره کې پټ دعوت چلولو چې لږ ملګري یې پیدا کړل نو هغوی یې هلته پرېښودل بیرته یمن ته لاړو، هلته یې څه موده دغه زهرجنه عقیده خپره کړه او له هغې ځایه شام ته لاړو، شام کې امیر معاویه (رضي الله عنه) حاکم وو هغه چې وربانديې خبر شو د نیولو حکم یې وکړو خو ابن سبا له هغه ځایه په تېښته کامیاب شو او مصر ته لاړو مصر د ده د عقیدې خپرولو لپاره مناسب ځای وو ځکه چې هلته د یهودو بیخ او بنیاد مضبوط وو، هلته یې ډیر دعوت وچلولو چې له هغې ځایه یې یو لښکر د عثمان (رضي الله عنه) د وژلو لپاره جوړ کړ، تر هغې چې لاره کې نور قبایل هم ورسره ملګري شول چې مدینې منورې ته راورسیدل نو تول (۲۰۰۰) جنګیالي ورسره ملګري شول او مدینه منوره کې یې عثمان (رضي الله عنه) په کور کې (۴۰) ورځې کلابند کړی وه•.

✵ ✵ ✵ ✵

د عثمان رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۲) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) خوارجو باغیانو او دوکه شویو مسلمانانو ته خبرداري.

د ابولیلی کندی (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه عثمان (رضي الله عنه) ته د خوارجو سره دمقابلې کولو د اجازت غوښتلو لپاره ورغلم نو زه هلته وم چې عثمان (رضي الله عنه) هغوی ته د کړکۍ نه سر وربښکاره کړ او ورته یې وویل، ای خلکو ما مه وژنئ زما قتل تاسو ته نه دی روا قسم په الله (جل جلاله) که زه تاسو ووژلم او بیا د یو بل د وژلو رواج مو جوړ کړ؛ نو له دې وروسته به کله هم په اتفاق نه شئ او نه به یو ځای لمونځ وکړئ او نه به بیا تاسو ته دغسې فتحې نصیب شي او نه به یو اتفاق او اتحاد جهاد وکړئ، بیا یې د دواړو لاسو ګوتې یو بل کې ننباسلې او ویې ویل، تاسو به دغسې د یو بل سره په خپلو منځو کې په جنګ اخته شئ او دښمن به مو ارام ژوند تیروي، تاسو د دنیاوي ګټو لپاره یو مسلمان مه وژنئ بیا یې د سورت هود دا ایات تلاوت کړ.

بسم الله الرحمن الرحیم، يَاقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي.الخ

ترجمه: ای قومه زما ضد او عداوت دې تاسو ته د دې نشي چې تاسو باندې داسې مصیبتونه نازل شي لکه د نوح قوم، د هود قوم او صالح قوم. او د لوط د قوم خبر هم لرې نه دی تاسې ټول ترې خبر یاست، بیا یې عبدالله بن سلام (رضي الله عنه) ته ځوک ولیږلو چې ستا څه خیال دی ما ته څه کول پکار دی، ځکه چې هغه د تورات عالم وو او تورات کې داسې ټولې خبرې لیکلې وې نو هغه ورته جواب راولیږلو چې صبر وکړه جنګ کول اختیار نکړې که دوی تا شهید کړې نو د قیامت په ورځ به تاسره دلیل وي او دوی به الله (جل جلا له) راونیسي.

د مغیره ابن شعبه (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم ما ورته وویل، چې زه تا ته درې خبرې مخې ته کوم، ته باید وربانديې عمل وکړې.

اول: ته باید په هغه دروازه ووځې چې کومه باندې باغیان نشته او ځان مکې مکرمې ته ورسوې دوی به هلته تا هیڅکله و نه وژني او حرم شریف د حرمت خیال به وکړي.

• البدایة والنهایة باب عثمان، الاستیعاب 4ج باب خلفاءالراشدین:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم: ته بايد شام ته لاړ شي هلته امير معاويه (رضي الله عنه) دى هغه ستا د تره ځوى دى او تا حاكم مقرر كړى دى او هغه ښه مضبوط دى هغه به تا په امن كړي.

دريم: ته زموږ امام او خليفه يې تا سره اكثر مسلمانان او تكړه صحابه كرام دي لكه زبير بن عوام (رضي الله عنه)، حسن ابن علي (رضي الله عنه)، عبد الله ابن عمر (رضي الله عنه) او نور (۷۰۰) تنه اوس تا سره دلته موجود دي؛ نو ته موږ ته د جنګ كولو حكم وكړه الله (جل جلاله) د حق ملګرى دى او حق به بريالى شي او دوى خوارج به له مدينې وباسو او ته به په امن كې شې، په الله (جل جلاله) قسم چې تا ته د دوى سره جنګ كول روا دي نو مغيره بن شعبة (رضي الله عنه) فرمايې، چې عثمان (رضي الله عنه) راته دا سې جواب راكړ.

ته چې وايې، مكې معظمې ته لاړ شه نو ما له رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه اوريدلي چې هر چا مكه مكرمه كې وينې توى كړې او يا يې سبب شو نو د قيامت په ورځ به د ټولې دنيا د قتلونو نيمايې عذاب وربانديې وي او زه نه غواړم چې د داسې فتنې سبب شم، ځكه دغه باغيان او خوارج او د ابن سبا يهودي پيروان هېڅ دين نلري دوى د نفس او خواهش تابعدار دى.

او دوهم دا چې زه شام ته امير معاويه ته ورشم نو دا خبره صحيح ده چې زه به هلته په امن شم خو خوارج به هلته ضرور راځي او خپل منځي جګړې به شروع كېږي او زما په سبب به د مسلمانانو بېځايه وينې توى شي او ګناه به بيا هم زما په غاړه وي بله دا چې زه دا نه خوښوم چې د خپل حبيب رسول (صلى الله عليه وسلم) نه او د هجرت د مقام نه لرې و اوسيږم، زه مرګ خوښوم خو د خپل حبيب (صلى الله عليه وسلم) نه لرې نه.

دريم دا چې زه تاسو ته د جنګ كولو امر دركړم نو دې يهودو او خوارجو سره هغه كسان ملګري دي چې كليمه وايې ؛ خو غوليدلي دي زما د مرتد كيدلو دروغجن شعار ورته ويل شوي دي د اهل بيتو د دروغجنې مينې خبرو دوكه كړي ما ته دغه خلكو كې مسلمان او كافر نه معلوميږي نو ځكه زه نشم كولاى چې د دوى په سبب يوه كليمه ويونكى مړ كړم.

د ابو هريره (رضي الله عنه) نه روايت دى چې زه د عثمان (رضي الله عنه) د محاصرې په وخت كې عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم ما ورته وويل، باغيان او خوارج ستا دروازه كې ولاړ دي په الله (جل جلاله) قسم چې دوى سره جنګ كول روا دي ته موږ ته امر وكړه چې ورسره وجنګيږو ؛ نو عثمان (رضي الله عنه) راته وويل ايا ته غواړې چې ما د خپل منځي جګړو لپاره سبب وګرځوې، قسم په الله (جل جلاله) چې ما د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه اوريدلي ، چې ويې فرمايل څوک چې د خپل منځي جګړو سبب شو د قيامت په ورځ به د ټولو وژل شوو ګناه كې شريک وي.

ابو هريره (رضي الله عنه) فرمايي چې د عثمان (رضي الله عنه) د دې خبرو وروسته زه كور ته لاړم قرار كور كې كيناستم بيا مې د هيچا ملګرتيا ونكړه[○].

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

[○] البداية والنهاية جلد 7 صفحه 210، حكاية الصحابة فصل خلفاء الراشدين ج اول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۳) برخه:

د محاصرې جاري والی او د صحابه کرامو رضي الله عنهم رایې.

➡ د عبدالله ابن زبیر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه د عثمان (رضي الله عنه) سره د ده په کور کې وم نو ما عثمان (رضي الله عنه) ته وویل، چې تاسره دلته څه تکړه ځوانان شته چې که د خوارجو او ناپوهانو مقابلې ته ووځي نو الله (جل جلاله) به یې ضرور کامیابوي ځکه چې ته په حقه یې ته مونږ ته اجازه وکړه چې جنګ ورسره وکړو نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل زه تا ته په الله (جل جلاله) قسم درکوم چې داسې ونکړې او ما د خپل منځي جګړو سبب و نه ګرځوې زه نه غواړم چې یو داسې طریقه رامنځته کړم چې په هغې کې د کوم مسلمان وینه توی شي.

➡ بل روایت کې دي چې عبدالله بن زبیر (رضي الله عنه) ورته وفرمایل امیر المؤمنینه قسم دی چې تا ته اوس د دې باغیانو وژل روا دي نو عثمان (رضي الله عنه) وویل نه نه داسې نکوم دوی سره دوکه شوی او کمزوري مسلمانان دي زه هغه نشم پیژندلای نو ولی یې وینه توی کړم.

➡ د عبدالله ابن عامر (رضي الله عنه) نه روایت دی، چې ما له عثمان (رضي الله عنه) واورېدل چې ویې فرمایل زما په نزد غوره هغه څوک دی چې خپله توره د خپل منځي جګړو نه راحصاره کړي او څوک و نه وژني.

➡ ابن سیرین (رح) فرمایي چې زید ابن ثابت (رضي الله عنه) عثمان رضی الله عنه ته راغی او ورته یې وفرمایل چې د انصارو صحابه کرامو رضی الله عنهم د ځوانانو یو ټولی دروازه کې ولاړ دي که ته اجازه ورکړې نو ستا په دفاع کې به وجنګېږي او دغه خبره یې څو واره تکرار کړه او ورته یې وویل، تاسره دلته هم عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه)، عبدالله بن زبیر (رضي الله عنه) او حسن بن علي (رضي الله عنه) شته او (700) کسان لری امر وکړه چې خوارجو او باغیانو سره وجنګېږي؛ خو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل، نه زه دا کار نشم کولای زه د مسلمانانو وژنه نشم کولای.

➡ عبدالله بن ساعده (رضي الله عنه) نه روایت دی سعید ابن عاص رضی الله عنه عثمان رضی الله عنه ته راغی چې دغه باغیان دروازه کې موجود دي مونږ په تیرو ولي، نیزې راته پرقوي، ډېر صحابه یې زخمیان کړل او ته اجازه نه ورکوې چې ورسره وجنګېږي، نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل زه پوهېږم که جنګ شروع کړم، الله (جل جلاله) به ما ته فتحه راکړي؛ خو زه نه غواړم مسلمانان خپل منځي جګړو کې ښکیل شي.

کله چې سعید ابن عاص (رضي الله عنه) دغه خبره واورېدله نو ویې ویل قسم په الله (جل جلاله) چې بیا زه لتا نه مشوره و نه غواړم بهر ووتو او په خوارجو یې حمله وکړه ډېر یې مړه کړل اخر یې سر په تورو ولړیدو او شهید شو.

➡ عمر ابن سعد (رضي الله عنه) د خپل پلار نه روایت کوو چې زما ورور عامر ابن سعد (رضي الله عنه) ورته راغی او ورته یې وویل، پلار جانه خلک جنګ ته تیار دي عثمان (رضي الله عنه) محاصره دی او ته قرار کور کې ناست یې، ته زمونږ په شان توره وهونکي ځامن لرې او خپله هم یو تکړه پهلوان یې ولې نه وځې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو سعد (رضي الله عنه) وویل، بچیه زه لتا نه ښه پوهېږم ایا ته غواړي چې ما خپل منځي جګړې ته ورداخل کړې زه پوهېږم چې د خوارجو او یهودو وژل روا دي؛ خو ناپوهه مسلمان قوم پرستان هم ورسره دي زه به مسلمان له کافره څنګه جلا کوم بیا یې ورته وفرمایل، زویه قسم په الله (جل جلاله) زه به تر هغې و نه جنګېږم چې تر څو مې داسې توره لاس ته نه وي راغلې چې دوه سترګې ولري، ژبه ولري او دوه شونډې ولري، چې زه یې په کافر، یهودي او یا خوارج پورته کړم نو ویې پېژني او راته ووایې وهه یې کافر دی، یهودي دی او خوارج دی او زه شرق تري تیر کړم او سر تري غوڅ کړم او توره کار پرې وکړي او که په مسلمان یې پورته کړم نو توره یې وپیژني چې مسلمان دی او راته ووایې مه یې وهه چې مړ یې نکړې مسلمان دی، بیا سعد وفرمایل چې ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه اوریدلي چې دغسې د فتنې په وخت هغه څوک بهتر دی چې کور کې کیني او شخصي او خپل منځي جګړې ونکړي[1].

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۲۴) برخه:

عثمان (رضي الله عنه) ولې له خلافته استعفا نه ورکوله؟

د عثمان (رضي الله عنه) فضیلت.

د عثمان (رضي الله عنه) شهادت.

- د طلحه بن عبید الله (رضي الله عنه) نه روایت دی چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل، د هر چا یو نژدی ملګری وي، زما د جنت ملګری عثمان (رضي الله عنه) دی.
- د حسنینو (رضی الله عنهم) او عبد الله بن زبیر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې موږ د عثمان (رضي الله عنه) سره د ده په کور کې وو؛ نو چې کله اخري ورځې شوې موږ ورته وویل چې اجازت راکړه چې موږ د خوارجو سره وجنګیږو نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل که تاسو نه خفه کېږئ خپلو کورو ته لاړ شئ بیا یې دروازه راته خلاصه کړه او موږ خپلو کورونو ته لاړو.
- حسن (رضي الله عنه) فرمایي، چې ما خپل والد علي (رضي الله عنه) ته وویل، چې عثمان (رضي الله عنه) محاصره دی او ته قرار ناست یې نو هغه راته وویل، چې زه پوهېږم عثمان (رضي الله عنه) جنګ او وینه تویول نه غواړي نو ځکه کور کې ناست یم.

د عثمان (رضي الله عنه) نه چې کومو خلکو د خلافت پرېښودو غوښتنه کوله اکثره خوارج او یهود وو او ډیر لږ ناپوهه قوم پرست مسلمانان ورسره وو کوم جلیل القدر صحابي تري غوښتنه نوه کړې، بل داچې عایشه (رضي الله عنه) فرمایي چې ما عثمان (رضي الله عنه) ته وویل ته دغه خوارجو سره جنګ ولې نه کوې؟ نو هغه راته وویل چې ستا په کور کې چې ما سره رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پټې خبرې وکړې او بیا یې عهد او قول را څخه واخیست نو هغه همدا خبرې وې ما ته رسول الله

---

[1] اخرج البدایه والنهایة، جلد 7 صفحه 282، واخرج ابونعیم في الحلیة جلد 1 صفحه 94، وایضاً راوه طبراني مثل ذلک، والهیثمي جلد 7 صفحه 299، وعن ابن سیرین مثله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(صلی الله علیه وسلم) وفرمایل چې تا ته به خلک یو کمیس درواغوندي پام کوه چې بېرته یې تر مرګه لرې نکړې، نو هغه کمیس همدا خلافت دی.
بل دا چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما ته د صبر کولو ویلي وو او د خوارجو سره په دې خاطر د جنګ نه منع کړی یم چې ناپوهه مسلمانان ورسره ملګري دي نو ما ته د داسې خلکو وژل ناروا دي چې کلمه وایي ځکه چې د جنګ په وخت خوارج او مسلمان پیژندل مشکل دي.

☚ د ذالحجې مبارکه میاشت وه او زیاتره صحابه کرام حج ته لاړل، هغوی فکر کاوه چې د عثمان (رضي الله عنه) محاصره به نوره هم اوږده شي؛ نو ځکه حج ته لاړل دلته مدینه منوره کې عبد الله ابن سبا د ملګرو سره د عثمان (رضي الله عنه) د کور دروازه وسوځوله او د سهار د لمونځ نه بعد عثمان (رضي الله عنه) د قران کریم تلاوت کولو چې یهودي خوارج د عثمان (رضي الله عنه) کور ته ددننه شول او په عثمان (رضي الله عنه) اول ګزار ابن سبا یهودي وکړو چې وینه مبارکه یې د قران کریم په دې آیات مبارک ور تویه شوه،
{فَسَيَكْفِيْكَهُمُ اللهُ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْم}
ترجمه: زر دی چې چې الله به ستا لپاره کافي شي د دوی نه او الله اوریدونکی او پوهه دی.
یهودي خوارجو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړ او نورو مسلمانانو ته یې د فتنې دروازه خلاصه کړه د شیعه ګانو د عقیدې موسس عبداله ابن سبا د عثمان (رضي الله عنه) په شهید کولو د یوې داسې عقیدې دروازه پرانیسته چې تر قیامته به مسلمانانو ته د دوی اضرار له یهودو او نصاراوو زیات وي، څومره مشکلات چې شیعه ګانو د اسلام په تاریخ اهل بیتو ته پیدا کړي هیڅ له دې زیاته بېلګه یې بله نشتته.

☚ خوارجو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړ خو د عثمان (رضي الله عنه) اخلاق، حیا، سخاوت، بهادري او فتوحات ژوندي دي، د عثمان (رضي الله عنه) د قران کریم ترتیب او جمع کولو خدمات تر قیامته ژوندي دي.[2]

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۲۵) او اخري برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت دوران کې د مختلفو ملکونو فتحه کیدل.

د افغانستان فتحه:

عثمان (رضي الله عنه) حذیفه ابن یمان د عبدالله بن عامر (رضي الله عنه) تر قوماندې لاندې اذربایجان ته ولیږلو له فتحې څخه څه وخت بعد حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) ارمنیا ته مخه کړه هغه هلته په جګړه بوخت شو د اذربایجان خلکو بیا شورش وکړو؛ نو حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) ولید بن عقبه (رضي الله عنه) هلته ولیږلو او د اذربایجان د خلکو شورش یې ناکام کړ له هغې ځایه بیرته د مدینې منورې په طرف روان شو لاره کې ورته د امیر المؤمنین عثمان (رضي الله عنه) لیک ورورسیدو، چې شام ته د امیر معاویه (رضي الله عنه) د کومک لپاره مجاهدین ولېږي ځکه چې

[2] مسند امام احمد باب فضایل عثمانؓ، الاستیعاب ج 2، حلیة الاولیاء 4 باب العشرة مبشرة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شام د عمر (رضي الله عنه) په وخت کې فتحه شوی وو؛ خو د عبد الله ابن سبا خوارجو وخت په وخت شورشونه کول نو ولید بن عقبة (رضي الله عنه) د شام طرف ته (8000) اته زره مجاهدین ولېږل، چې هغوی د خوارجو هغه شورش او بغاوت ختم کړ.

بل خوا عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) چې د عراق د بصرې والي وو له هغې ځایه اخنف بن قیس (رضي الله عنه) د خراسان طرفته راولېږلو ځکه عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) د عمر (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې د خراسان لرې برخې نیولې وې چې بیرته یې له لاسه وتلې وې، نو اخنف بن قیس ترکستان، ایران او نور ځایونه فتحه کړل او قندهار ته یې عاصم ابن عاصم التمیمي (رضي الله عنه) راولېږلو چې د قندهار خلکو ورسره شدید مقاومت وکړ، ډېر تلفات یې ورواړول خو اخر د عاصم (رضي الله عنه) لښکر قندهار فتحه کړ.

بیا پخپله خراسان ته راغی او د جنګ قومانده یې اخنف بن قیس (رضي الله عنه) ته ورکړه هغه د اوسني افغانستان زیاتره برخې ونیولې لکه کابل، غزني او زابل خو څه وخت وروسته د غه خلکو بغاوت وکړ او دا ځایونه د مسلمانانو له لاسه ووتل، له بل خوا عبد الله بن عامر التمیمي (رضي الله عنه) پخپله جوزجان، تالقان او فاریاب ونیول د غه جګړه کې دیرش زره (٣٠٠٠٠) مجاهدینو برخه اخیستې وه.

ربیع بن زیاد الحارثي (رضي الله عنه) هم عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) قوماندان وو زرنج او ورسره علاقې یې فتحه کړې او عبد الرحمن بن سمرة (رضي الله عنه) یې کابل طرفته راولېږلو؛ خو د کابل خلکو د مسلمانانو پر وړاندې ډېر شدید مقاومت وکړ او د عبد الرحمن بن سمرة (رضي الله عنه) مجاهدین یې ښار ته د ننوتلو څخه منع کړل؛ خو مسلمانانو د کابل ښار تر ډېره وخته محاصره کړې وساتلو اخر د کابل اوسیدونکي تنګ شول او مجاهدین یې کابل ته پرېښودل په داسې حال کې چې د مجاهدینو منجنیقونو د کابل زیاته برخه ویجاړه کړې وه.

عبد الله بن عامر التمیمي (رضي الله عنه) بیرته بصرې ته لاړو او اقرع بن حابس (رضي الله عنه) یې دلته امیر وټاکلو اقرع ابن حابس (رضي الله عنه) جوزجان ته لاړو چې جوزجانیانو بیا بغاوت کړی وو هغه هلته مصروف شو دلته کابل، غزني او زابل کې بیا بغاوت وشو چې د اوسني افغانستان زیاتره برخې بیا د مسلمانانو له لاسه ووتلې او هر ځای مقاومتونه شروع شول بل طرفته هغه مجاهدین چې د قبرص د فتحې لپاره تللي وو له سخت مقاومت سره مخ شوي وو، هلته امیر معاویه (رضي الله عنه) د عثمان (رضي الله عنه) په امر یو بحري فوځ جوړ کړ چې په اسلام کې اولنی سمندري فوځ وو او عبد الله ابن قیس (رضي الله عنه) چې د سمندرونو ماهر وو د امیر معاویه (رضي الله عنه) لخوا مشر وټاکل شو او عبد الله ابن عامر التمیمي (رضي الله عنه) سپه سالار کړو هغه پنځه سوه جنګي بیړۍ تیارې کړې او په سمندر کې یې د قبرص په طرف روانې کړې، دې غزا ته ذات السواري وایې ځکه چې د غه ټولې کشتۍ له خلکو ډکې وې نو چې کله د سمندر منځ ته ورسیدل نو هلته د روم عسکرو هم د دوی مخنیوي ته اته سوه بیړۍ راستولې وې او دوی یو بل سره مخامخ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانانو وربانـدې غشـي ویشـتل شـروع کـړل؛ خـو غشـي هغـوی تـه و نـه رسـیدل نـو عبـد الله ابـن قـیس (رضـي الله عنـه) مجاهـدینو تـه امـر وکـړ، چـې د الله پـه توکـل خپلـې کشـتۍ بالکـل د روم د فـوځ کشـتیو تـه ورسوئ، چې لاس په لاس جنګ ورسره وکړو.

همغـه وو چـې مسـلمان فـوځ خپلـې کشـتۍ د هغـوې لـه کشـتیو سـره نـزدې کـړې او پـه یـو بـل یـې د غشـو ویشتل شروع کړل.

چـې اخـر کـې د روم فـوځ هغـه کشـتۍ چـې د مسـلمانانو کشـتیو سـره یـې تړلـې نـوې وتښـتولې او پـاتې کشتۍ مجاهدینو غنیمت کړې او له سمندره تیر شول او قبرص یې فتحه کړ.

د قبـرص د فتحـې وروسـته د مجاهـدینو مخـه د ایـران مجوسـیانو طرفتـه شـوه او سـلیمان البـاهلي (رضـي الله عنـه) د ایـران لپـاره سـپه سـالار غـوره شـو چـې لـږ وخـت کـې یـې ایـران مکمـل فتحـه کـړ بـل طرفتـه افریقـایې هیوادونـه لکـه تـونس و غیـره هـم فتحـه شـول؛ خـو عبـد الله ابـن عـامر (رضـي الله عنـه) تـر ټولـو زیـات د عثمـان (رضـي الله عنـه) شـهادت او د خراسـان د ټـولې خـاورې لـه لاسـه وتلـو زیـات پریشـانه کـړی وو، نـو فیصـله یـې وکـړه چـې اول بـه ترکیـه فتحـه کـړي او بیـا بـه د افغانسـتان شـمال طـرف ګاونـډي هیوادونـو او بیـا بـه لـه هغـه ځایـه د ټولـو ملکونـو مشـترکه فـوځ جـوړ کـړي ځکـه چـې د افغانسـتان مختلفـې برخـې ځـو ځـو ځلـه فتحـه شـوې؛ خـو مسـلمانانو ونشـو سـاتلای، دا ځکـه چـې د افغانسـتان خلـک ډیـر بهادر او میړني وو.

لـه بلـې خـوا چـې د اسـیا زړه ورتـه ویـل کېـږي هـم اسـانه کـار نـه وو، ځکـه چـې لـه سـمندره لـرې غرنـی هیـواد دی، لـوی دښـتې او صـحراګانې لـري لـوړې ژورې لـري، لـه دوی غیـر بـل ځـوک دغـه هیـواد نـه شـي سـاتلی او د اسـیا د ټولـو هیوادونـو فتحـې هـم لـه دې هیـواده ناشـونې وې، نـو مسـلمانانو اول شـمالي ګاونـډي ملکونه فتحه کړل او بیا یې د افغانستان د نیولو او فتحه کولو پروګرام جوړ کړ.

خـو د افغانسـتان خلـک هـم نـاخبره نـه وو او د مسـلمانانو بـې سـاري فتوحـاتو ورخطـا کـړي وو او ځـو ځلـه پـه افغانسـتان حملـې او دواړو طرفونـو تـه تلفـاتو یـې هـم ذهـن کـې وو نـو قـومي مشـرانو د خپلـو عنانـاتو مطـابق یـوه لویـه جرګـه راوغوښـته او مشـوره یـې وکـړه چـې یـو قـوي وفـد مسـلمانانو تـه ورولیـږي، چـې هغـوی سـره خبـرې وکـړي او د یـو داسـې جنګ چـې هـیڅ سـرحد نلـري، نـو لـه پوهـه کسـانو یـې یـې وفـد چـې د روایـاتو مطـابق پنځـه کسـان وو، عبـد الله عامر (رضـي الله عنـه) اخنـف بـن قـیس (رضـي الله عنـه) او سلیمان الحارثي (رضي الله عنه) ته ورولیږي.

عبـد الله بـن عـامر (رضـي الله عنـه) چـې یـو تکـړه، پـوه او عـالم شخصـیت وو دغـه وفـد سـره ډیـره نرمـه لهجـه، ښـه اخـلاق او نبـوي اصـولو بانـدې برابـره معاملـه وکـړه، دوی یـې د مجوسـي او زردشـتي دیـن نـه اسـلام تـه راوبلـل او توحیـد یـې ورتـه وړانـدې کـړو، چـې د دغـه وفـد ټـول مشـران پـه خپلـه خوښـه قـانع شـول چـې دغـه د اسـلام دیـن بـر حـق دی، دوی د دیـن د زده کـړې لپـاره ځـو ورځـې تیـرې کـړې او بیرتـه واپـس راستانه شول.

او بیـا یـې د ټـول افغانسـتان نـه مشـران راجمـع کـړل او د مسـلمانانو د دیـن خـوبي او ښـېګنې یـې ورتـه بیـان کـړې د هغـوی اخـلاق او اعمـالو پـه بـاره کـې یـې ورتـه معلومـات ورکـړل؛ خـو دې مشـرانو یـو ځـل بیـاترې وغوښـتل چـې تاسـې بیـا لاړ شـئ او ورتـه ووایـې چـې مـوږ تـه ځـو عالمـان راولیږئ چـې هغـوی دغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبـي ليـدلى وي تـر څـو چـې زمـوږ يقـين پـوخ شـي هغـوى دوهـم ځـل مسـلمانانو تـه ورغلـل او هغـوى يـو څـو صـحابه كـرام ورسـره راولېـږل چـې د هغـوى د څـو ورځـو دعـوت پـه بركـت د افغانسـتان ټـول وګـړي چـې چـا پـه زور نـه شـو مسـلمان كـولاى پـه خپلـه خوښـه مسـلمانان شـول لـه دي وروسـته عبـد الله بـن عـامر (رضـي الله عنـه) پـه خپلـه خوښـه افغانسـتان تـه راغـى او د دغـه ځـاى د خلكـو ايمانـداري، بهـادري، غيـرت او ميلمـه پـالنې زيـات خوشـحال كـړ او لـه دې ځايـه بيرتـه تـګ يـې خـوښ نـه شـو، تـر دې چـې د يـو روايـت مطـابق جوزجان كې وفات او همدلته خاورو ته وسپارل شو.

پـه همـدې طريقـه هغـه افغانسـتان چـې پـه زرګونـو فـوځ او عسـكرو چـا تسـليم نكـړاى شـو پـه خپلـه خوښـه يې اسلام قبول كړ.

چـې د ډيـرو هغـه صـحابه كرامـو وړاندوينـه ربښـتيا شـوه چـې د افغانسـتان خلـك پـه اسـانه نـه شـي مسلمانيدلاى خو كه يو ځل مسلمانان شول تر قيامته به يې څوكم له دين و نه ګرځوي• !

✺ ✺ ✺ ✺ ✺

• مأخوذ من موسوعة فتح دولة افغانستان الاسلامية، البداية والنهاية، مسند امام احمد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library